

Energi og Miljø

Under indsatsområdet er der aktuelt 8 resultatkontrakter, hvortil kommer 11 tillægskontrakter/underkontrakter, altså i alt 19 kontrakter. 5 af disse er imidlertid indgået for nyligt eller er først nu ved at blive indgået, hvorfor de ikke er omfattet af denne opfølgning.

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Denne opfølgningsrunde viser, at der er i flere af de igangsatte initiativer (programmer og projekter) er problemer med at opnå den forventede fremdrift og dermed en risiko for, at de ønskede resultater ikke nås. Regional Udvikling følger på den baggrund de problematiske programmer og projekter tæt via dialog med de pågældende operatører og gennemfører løbende justeringer i samarbejde med operatørerne. Det har endnu ikke fundet nødvendigt at stoppe et initiativ, men det er en mulighed, som også indgår i overvejelserne.

Resultatkontrakternes resultatkrav indfris dog i langt de fleste tilfælde, således at målene med de iværksatte initiativer i stort omfang nås.

Initiativerne har fokus på udvikling og demonstration af ny teknologi og nye løsninger. Det globale marked for cleantech løsninger er stærkt stigende, og udgangspunktet for Danmark og Region Midtjylland for at få del i dette marked er gunstigt. De initiativer, som Vækstforum har iværksat vil på længere sigt bidrage til, at regionens virksomheder får del i dette marked og vil dermed bidrage positivt til vækst og beskæftigelse i Region Midtjylland.

Initiativer inden for Energi og Miljø

I Vækstforums handlingsplan 2013-2014 er Energi og Miljø et af de strategiske indsatsområder. I den følgende beskrivelse er indsatsområdet opdelt i følgende delindsatsområder:

- Energibesparelser og omstilling til vedvarende energi
- Teknologi- og forretningsudvikling i energi- og miljøvirksomheder
- Klima og forretningsudvikling

Energibesparelse og omstilling til vedvarende energi

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Implement - Gennemførelse af kommunal klimaindsats](#)

Status

Implement - Gennemførelse af kommunal klimaindsats

Det er et skandinavisk projekt, som drejer sig om implementering af biogas i energiforsyningen med deltagelse af Skive, Lemvig og Samsø kommuner. Projektet er nu 2/3 i projektperioden og forløber planmæssigt.

Resultater

Implement - Gennemførelse af kommunal klimaindsats:

Der er indtil videre bl.a. følgende resultater af projektet:

- Projektet har gennemført en række netværksaktiviteter og sikret, at netværket skabt i projektet er blevet indlejret i andre længerelevende nationale og internationale biogasnetværk.
- Som udløber af erhvervsrettede netværksaktiviteter er der indgået kontrakter mellem virksomheder, hvoraf flere er midtjyske. F.eks. er indgået en kontrakt vedr. opgradering af biogas med henblik på tilslutning til naturgasnettet.
- Der er udviklet et webbaseret beslutningsstøtte-værktøj til brug ved planlægning, miljøgodkendelse og udvidelse af biogasanlæg. Værktøjet, som i sin grundform er tilgængeligt for alle interesserede, har bevågenhed hos bl.a. Naturstyrelsen og KL.
- Der er udarbejdet forretningsplaner for et økologisk biogasanlæg, et opgraderingsanlæg for tilslutning af biogas til naturgasnettet og gennemført kommunale udbud på gasbusser og -personbiler.

Sekretariatets vurdering

Gennem Implement projektet medvirker Vækstforum til at bane vejen for mere vedvarende energi i energisystemerne og samtidig danne basis for erhvervsvekst på området.

Teknologi- og forretningsudvikling i energi- og miljøvirksomheder

Resultatkontrakter med opfølgning

Der er iværksat følgende programmer:

- [Udvikling og omstilling af vindmølleindustrien i Region Midtjylland](#)
- Erhvervsudvikling inden for biomasse til energi (herunder 6 tillægskontrakter til opfølgning)
- [CleanTEKmidt, teknologiudvikling i små og mellemstore virksomheder](#)
- FjernvarmeVækst – Erhvervsudvikling i fjernvarmesektoren (herunder 1 underkontrakt til opfølgning)

Der er iværksat følgende projekt:

- [Energi i Væksten, Skive](#)

Status

Udvikling og omstilling af vindmølleindustrien i Region Midtjylland

Programmet, som har Vindmølleindustrien som operatør og afsluttes med udgangen af maj 2014, indeholder følgende 6 forskellige delprojekter:

1. Analyse af Danmark som Wind Power Hub
2. Strategiforløb for virksomhedsledere
3. Virksomhedsudvikling i netværk
4. Introduktionsforløb til vindmøllemarkedet for virksomheder
5. Kompetenceudvikling
6. Markedsføring af regionen som Wind Power Hub

Forløbet har ikke på alle punkter været helt tilfredsstillende, idet der især på delprojekterne 4 og 5 har været vanskeligheder med samarbejdet mellem de deltagende projektparter. Endvidere har operatøren ikke fuldt op levet op til den rolle som effektiv projektleder, som måtte forventes.

Erhvervsudvikling inden for biomasse til energi

I rammeprogrammet er der siden opstart igangsat 9 demonstrationsprojekter. Ét projekt "På vej mod methansamfundet" er afsluttet og ét projekt afsluttes før tid pga. manglende aktivitetsgennemførelse og teknologiske udfordringer. Enkelte projekter har ligeledes måttet justere planer med baggrund i eksterne forhold.

De to sidste projekter inden for den fastsatte økonomiske ramme og tidsramme er igangsat i februar 2014 og forventes afsluttet inden udgangen af 2015.

CleanTEKmidt, teknologiudvikling i små og mellemstore virksomheder

Formålet med programmet er at støtte små- og mellemstore virksomheder i deres arbejde med at udvikle og demonstrere nye produkter til introduktion på markedet. Målet er, at 40 virksomheder skal gennem et udviklingsforløb, og at der skal gennemføres 10 demonstrationsprojekter.

Status er, at der er igangsat 42 udviklingsforløb og igangsat ét demonstrationsprojekt. Operatøren, Væksthus Midtjylland, vurderer, at der inden årets udgang, hvor programmet afsluttes, er igangsat og afsluttet 50 udviklingsforløb og 4 mindre demonstrationsprojekter. Desuden arbejdes der på at iværksætte ét større demonstrationsprojekt.

Forløbet af programmet vurderes som tilfredsstillende, selv om målet med de 10 demonstrationsprojekter ikke nås, da antallet af udviklingsforløb til gengæld har været højere end forventet.

FjernvarmeVækst – Erhvervsudvikling i fjernvarmesektoren

FjernvarmeVækst har til formål at skabe erhvervsudvikling i fjernvarmesektoren dels ved at øge den regionale interesse og efterspørgsel efter ny vedvarende energiteknologi i regionens varmesektor (gennem screening, dialog og rådgivningstilbud til især mindre værker), dels ved udvikling af konkrete demonstrationsprojekter for ny vedvarende fjernvarmeteknologi og fjernvarmekoncepter med en kraftig inddragelse af regionale produktionsvirksomheder.

Projektet skiftede i 2013 operatør til Grøn Energi (under Dansk Fjernvarme), da Fjernvarmens Udviklingscenter i Århus lukkede. Dette betød forsinkelser på 4-6 måneder, som forventes at kunne indhentes i projektperioden. Pt. følger Region Midtjylland fremdriften tæt, da den ikke forløber planmæssigt.

Projektet "FlexCities" er igangsat som et mindre demonstrationsprojekt. Deltagerne er fem varmegværker samt Horsens og Hedensted Kommuner. Formålet er at undersøge/analysere hvordan varmeforsyningerne kan omstille til vedvarende energi inden 2020 med fokus på samspil mellem varmeproduktion og vindkraft. Projektet kom senere i gang end planlagt, og projektperioden er forlænget til den 30. juni 2014. Fremdriften forløber planmæssigt.

Energi i Væksten, Skive

Formålet med projektet er at skabe erhvervsvekst på baggrund af de igangværende og planlagte energiprojekter i Skive kommune. Det har været og er fortsat en stor udfordring for operatøren, Skiveegnens Erhvervs- og Turistcenter, at få koblet lokale virksomheder sammen med de igangværende energiprojekter. Regional Udvikling er i tæt dialog med operatøren om herom, og der er begrundet forventning om, at der vil ske den fornødne fremdrift, om end der er tale om nogen forsinkelse af projektet.

Resultater

Udvikling og omstilling af vindmølleindustrien i Region Midtjylland:

Der er indtil videre bl.a. følgende resultater af programmet:

- Der er afholdt strategiworkshops for virksomhedsledere, hvor vindmølleindustrien bl.a. har fået inspiration fra andre brancher til udvikling af leverandør forsyningskæden.
- Der er afholdt seminarer med de store vindmøllefabrikanter med deltagelse af underleverandører til vindmølleindustrien.
- 10 (målet var 14) underleverandørvirksomheder samarbejder om bl.a. produktudvikling, salg og marketing samt kvalitetsstyring og produktoptimering.
- Der er afholdt inspirationsmøde målrettet virksomheder, som påtænker at komme ind på vindmøllemarkedet som underleverandører.
- Der er udviklet kurser under ingeniøruddannelserne målrettet vindmølleindustriens behov.
- Universiteterne har udviklet og afholdt temadage/kurser for medarbejdere i vindmølleindustrien.

Erhvervsudvikling inden for biomasse til energi:

I projektet "*På vej mod methansamfundet*" blev fase 1 afsluttet i 2013 med tilfredsstillende resultat. Projektet udmundede i en EUDP ansøgning – El-opgraderet Biogas – med et samlet budget på ca. 40 mio. kr. og med Haldor Topsøe som hovedansøger. Der blev bevilget 26 mio. kr. til projektets 10 partnere, hvoraf 18 mio. kr. går til Aarhus Universitet, Foulum, til etablering af et demonstrationsanlæg samt til udarbejdelse af driftsøkonomiske beregninger, mv. Demonstrationsanlægget etableres p.t. ved siden af biogasanlægget ved Aarhus Universitet, Foulum.

"*From Field to Fuel*" projektet blev igangsat i maj 2012. Projektdeltagerne har primært arbejdet på dimensionering og etablering af det anlæg, der skulle danne udgangspunkt for produktion af bioolie på basis af halm og træpiller til raffinering og anvendelse som biodiesel i transportsektoren. Projektet er blevet forsinket, og det har ikke været muligt at etablere en kontinuerlig drift på anlægget. Projektpartneren Organic Fuel Technology har ikke kunnet finde penge til at fortsætte projektet, og det lukkes derfor ned i april 2014 uden afslutning af de planlagte aktiviteter.

Projektet "*Fra natur til værk*" blev igangsat i sommeren 2012. Projektets fremdrift var tæt koblet med Måbjerg Energy Concept's (MEC) beslutning om implementering af et fuldskala bioethanol anlæg i Holstebro, der dog endnu afventer afklaring. Analyseværktøjet til biomasselogistik for en række centrale biomasser er færdigudviklet, men mangler beslutning i partnerkredsen om, hvilke scenarier der skal præsenteres. MEC har - baseret på egne beregninger og anvendelse af det udviklede analyseværktøj - konkluderet, at man vil satse på halm i baller og halmpiller sourcet fra et Nordeuropæisk marked, så presset på lokale ressourcer og prisen kan tilpasses. Dette medfører, at sid-

ste del af projektet ændrer fokus fra demonstration af decentrale briketteringsanlæg mhp. levering til MEC, til demonstration af analyseværktøjet og et briketteringsanlæg ved Havndal mhp. halmbrikettering til biogas. Flere biogasanlæg er interesserede i at aftage/teste halmbriketter, samt regne på logistikken ved dette, og MEC forventer, at briketteløsningen kan bidrage til en øget biogasproduktion hos Maabjerg Bioenergi og andre biogasanlæg.

Projektet **"Biogasfyldestation til mindre flåder"** blev forsinket af eksterne faktorer. Manglende EU godkendelse af tilskud til biogasproduktion og senest krav om VVM redegørelser har sat de decentrale biogasprojekter i Bioenergi-Vest på stand by. Forsinkelsen af lokal produktion af biogas har bevirket, at ESØ har måttet sikre sig gasleverance (med 30% biogas i form af certifikater) fra HMN som også har leveret en løsning til biogasfyldestationen, der tages i brug foråret 2014. Projektet skulle lokalt udvikle en gasfyldestation, men ESØ og HMN tog en anden forretningsmæssig beslutning. Der er endvidere fremkommet planer om biogas og biometanol produktion hos ESØ (uden for projektet, men stærkt inspireret herfra), som påtænker at lave en benzintank med biometanol tilsat – placeret ved siden af gasfyldestationen hos ESØ. Der er dermed stadig håb om en lokal erhvervsudvikling i området, men projektet afsluttes i maj 2014 med et demo- og erhvervsarrangement i forbindelse med den officielle åbning af gasfyldestationen hos ESØ.

Projektet **"GrassBots"** har til formål at udvikle et koncept til høst, bjærgning mv. til øget anvendelse af biomasse fra lavbundsarealer til bioenergiproduktion eller bioraffinering og skabe erhvervsudvikling på det grundlag. Demonstrationsområde er etableret og elementer af det samlede system blev demonstreret og testet i september 2013 med stor ekstern deltagelse. Der er desuden planlagt mange demoaktiviteter nationalt og internationalt i 2014.

Projektet **"Grøn Gas Erhvervs-klynge"** vil skabe synergi mellem investeringer, markedsudvikling, teknologiudvikling og innovation i regionale virksomheder, der opererer inden for opgradering og metanisering af biogas. Klyngen har nu mere end 50 medlemsvirksomheder, og har afholdt de første workshops og ekskursioner. Der foreligger resultater af den førte analyse af beslutningsgrundlaget for investeringer i biogasopgradering, som konkluderer, at gas til transport bedst betaler sig. Det fremadrettede arbejde fokuseres på medlemsvirksomhedernes fremtidige behov og samarbejdsmuligheder.

Projektet **"BioCluster Foulum"** blev igangsat i juni 2013. Styregruppen har netop vedtaget, at klyngen omdøbes til "BioCluster DK". Visionen for BioCluster DK er at skabe et nationalt og internationalt kraftcenter for produktion og raffinering af grønne biomasser. BioCluster DK skal styrke sammenhængskraften mellem virksomheder, vidensinstitutioner og dele af den offentlige administration, hvis aktiviteter er relateret til den biobaserede økonomi, og som via fysisk placering eller forsknings- og udviklingsaktiviteter er engageret i det midtjyske område med geografiske centrum i Foulum. En stor og ambitiøs launch-event for BioCluster DK er planlagt til den 18. juni 2014, hvor der samtidigt fejres 10-års jubilæum for INBIOM i Agro Business Park. For projektets fase 2, der omhandler planlægning af faciliteter til proteinraffinering, er det bekræftet, at Aarhus Universitet foretager den planlagte investering i bioraffinering (BioBase), så indsatsen omkring erhvervs-samarbejder i forbindelse med dette vil intensiveres i den kommende periode.

Projektet **"New Substrate"** er netop igangsat og kontrakten underskrevet. Projektets formål er at demonstrere synergieffekten af at kombinere biogasproduktion med produktion af en højværdiafgrøde som svampe. Demonstrationsanlægget opbygges på AU Foulum Biogas, hvor der vil blive produceret et vækstmedium – New Substrate – af den afgassede biomasse. Det brugte vækstmedium returneres efter svampedyrkning til biogasanlægget, hvor der forventes øget gasudbytte, idet svampedyrkingen øger nedbrydningen af svært nedbrydelige fibre.

Projektet **"Produktion af el og varme via forgasning af alternative biomasser"** er netop igangsat og kontrakten underskrevet. Projektets formål er at teste og demonstrere en forgasningsteknologi, som kan producere energi på basis af halm og husdyrgødning. Restproduktet – biochar - som indeholder kulstof og næringsstoffer, anvendes som jordforbedringsmiddel og gødning. Værdien af dette fastlægges ved forsøg i projektet.

CleanTEKmidt, teknologiudvikling i små og mellemstore virksomheder:

Der er igangsat udviklingsforløb hos 42 små og mellemstore virksomheder med det formål at støtte virksomhederne i deres arbejde med at udvikle nye produkter til markedet. 19 af disse projekter er afsluttet.

Der er ved uvildigt konsulentfirma gennemført en midtvejsevaluering af programmet med et positivt resultat med hensyn til de medvirkende virksomheders forventninger til vækst på baggrund af de gennemførte projekter. Midtvejsevalueringen anviser dog også mulige forbedringsmuligheder, som kan bidrage til øget effekt af programmet.

FjernvarmeVækst – Erhvervsudvikling i fjernvarmesektoren:

Der er indtil videre bl.a. følgende resultater af programmet:

- Netværksarrangementer og workshops til inspiration for fjernvarmeværker er gennemført som planlagt i 2013.
- Der er gennemført screeninger af mulighederne for overgang til vedvarende energi på 6 fjernvarmeværker ud af budgetteret 20 værker. Aktiviteten er forsinket, men opprioriteres og forventes afsluttet til juni 2014.
- Der er gennemført rådgivningsforløb vedr. overgang til vedvarende energi for 6 regionale fjernvarmeværker.
- Et mindre demonstrationsprojekt "**Brande Energicentral**" er igangsat.
- Væksthus Midtjylland er inddraget i forhold til at styrke indsatsen med involvering af leverandører af teknologi og løsninger i programmet.

Demonstrationsprojektet "**FlexCities**" er i den afsluttende fase. Der er i projektet oprettet en "Erhvervsklub" med deltagelse af p.t. 20 firmaer med interesse i projektet i forhold til mulige nye forretningsområder. Invitationer til afslutningsworkshop for virksomheder i april 2014 samt afslutningsworkshop for beslutningstagere i kommuner og varmeværker i maj er udsendt.

Energi i Væksten, Skive:

Der er skabt et overblik over de lokale virksomhedskompetencer på energiområdet og et overblik over de igangværende energiprojekters potentiale for involvering af de lokale virksomheder. Der forestår en målrettet indsats for at sikre direkte involvering af de lokale virksomheder i energiprojekterne.

Sekretariatets vurdering

I foranstående programmer og projekter er der især sat fokus på udvikling og demonstration af teknologier og løsninger inden for vedvarende energi og andre cleantech områder. Vindmølleprogrammet indeholder også elementer heraf, men har tillige et bredere sigte, idet uddannelse og virksomhedsudvikling også indgår.

Vækstforum bidrager gennem initiativerne til at skabe grundlag for erhvervs vækst og nye arbejdspladser inden for et område med potentielt store vækstmuligheder på det globale marked.

Klima og forretningsudvikling

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Challenge: Water \(tidl. Vand: Fra global udfordring til regional vækst\)](#)

Status

Challenge: Water gennemføres i perioden medio 2012 -2014 og har til formål at øge den efterspørgsels- og markedsdrevne innovation på vandområdet med både et globalt og regionalt afsæt. Fokus er på, hvordan samarbejde mellem virksomheder samt samarbejde mellem virksomheder og globale kunder / de midtjyske kommuner kan løse globale og regionale vandudfordringer, skabe øget indtjening og bidrage til en styrket grøn profil hos regionens virksomheder og kommuner.

Ferskvandscentret, Silkeborg, er operatør og gennemfører projektet i samarbejde med eksterne projektteam med ekspertise inden for procesledelse, eksport og offentlig-privat samarbejde og vandfaglige områder.

Resultater

- Den regionale del: Ferskvandscentret og det eksterne konsulentteam har etableret projektgrupper med en række kommuner, forsyningsselskaber og virksomheder. Projekterne slippes typisk, når et konkret samarbejde er etableret og der er skaffet finansiering til den videre projekt-udvikling ("Koncept-fabrik"). Der er bl.a. opnået følgende resultater: Etablering af OPI – (Offentlig-Privat Innovation) forløb i Silkeborg, storskala LAR- (Lokal Afledning af Regnvand) projekt i Aarhus og energi-produktion i vandsektoren med forskellige forsyningsselskaber.
- Den globale del: Ferskvandscentret og det eksterne konsulentteam arbejder med at etablere udviklings-samarbejder mellem virksomheder om fælles koncepter til eksport. En markedsplatform i Singapore er under etablering med forventet officiel åbning i juni 2014. Markedsplatformen skal støtte op om virksomhedernes afsætning af koncepter, produkter og ydelser på hele det Sydøstasiatiske marked. Der er pt. aftaler og aktiviteter i gang med tre virksomheder og der er hyret en midlertidig leder af markedsplatformen, som har arbejdstitlen Danish Water Technology House (DWTH).

Sekretariatets vurdering

Det vurderes, at der er mere og mere fremdrift i aktiviteterne, både på den regionale del og i særdeleshed på den globale del.

Fødevarer

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Fødevarsatsningen "Klog hverdagsmad" har igennem en lang række initiativer medvirket til at igangsætte en række nye samarbejder, projekter, rådgivningsforløb, erhvervsrettede ph.d. –forløb mv. Fokus har været på at øge fødevarerhvervets innovationskompetencer mhp. at skabe yderligere vækst inden for sektoren.

Et af satsningens initiativer, Future Food Innovation, har alene givet anledning til over 1200 virksomhedsdeltagelser. Bl.a. igennem innovationsprojekter, rådgivningsaktiviteter, workshops, matchmaking arrangementer og events er der skabt øget vidensamarbejde mellem virksomheder og forskning. Samtidig er der skabt synlighed om den regionale fødevarsatsning og udviklingsperspektiverne for det regionale fødevarerhverv.

Satsningen løber indtil videre frem til udgangen af 2014, og der er derfor iværksat et større strategiarbejde, der dels skal medvirke til at udvikle en ny strategi for satsningen efter 2014 og dels skal bidrage til processen omkring en kommende regional vækstudsiklingsstrategi (REVUS).

Det sker bl.a. på baggrund af en midtvejsevaluering af fødevarsatsningen i 2012, der leverede et billede af god fremdrift i satsningen og gode resultater for de medvirkende virksomheder og videnaktører. Desuden har Region Midtjylland i samarbejde med Agro Food Park og REGX – Det Danske Klyngeakademi, gennemført en smart specialisation analyse, der afdækker regionens erhvervsmæssige styrkepositioner og specialiseringer – nationalt såvel som internationalt - på fødevarerområdet. Udover at inspirere strategiprocesen har analysen blandt andet været brugt som afsæt for initiativet Danish Food Cluster, som indtil videre har samlet over 100 af landets væsentligste aktører og fødevarer virksomheder i en fælles indsats for at udvikle og brande dansk fødevarerhverv.

Ovenstående er et eksempel på, at den regionale fødevarsatsning i en kommende strategiperiode i stigende grad vil indgå som en central strategisk samarbejdspartner i nationale og internationale fødevarerinitiativer. Dette understøttes af vækstforums vækstpartnerskabsaftale med regeringen, som peger på, at Region Midtjylland har en særlig rolle som landets førende fødevarerregion. Et par andre eksempler på det bredere perspektiv på fødevarsatsningen er samarbejdet med det nationale initiativ Food Organisation of Denmark (F.O.O.D) om den årlige Food Festival i Aarhus og samarbejdet med Foodbest om etablering af et fælles europæisk forsknings- og innovationsnetværk – et såkaldt KIC (Knowledge and Innovation Community). Endelig er der i perioden arbejdet for at give den regionale fødevarsatsning en central plads i et kommende nationalt innovationsnetværk for fødevarer – Foodnetwork DK.

Fødevarsatsningens kompetenceudviklingsindsats har på baggrund af et omfattende analysearbejde givet anledning til en række udviklingsaktiviteter med deltagelse af uddannelsesinstitutioner og fødevarer virksomheder. Indsatsen er blevet forstærket og konkretiseret bl.a. i form af en række innovationcamps i fødevarer virksomheder.

Endelig har sekretariatet i samarbejde med bl.a. FFI og regionens kommuner udviklet og igangsat 4 tværgående fødevarer netværk med fokus på afsætning og kompetenceudvikling under regionens og kommunernes fælles Grøn Vækst program med deltagelse af virksomheder, institutioner og fødevarer netværk.

Initiativer inden for Fødevarer i hovedoverskrifter

- Øget værdiskabelse i fødevarerproduktionen
- Specialiseret rådgivning til fødevarer virksomheder
- Fødevarerhvervets kompetencebehov

Øget værdiskabelse i fødevarerproduktionen

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Foodbest – towards a Food4Future KIC](#)

- [Future Food Innovation \(FFI\) – etablering af et innovationsmiljø for fødevarer \(2009-2014\)](#)
- Vestkystens Fiskeriklynge – Konsumfisk
- [Food Universe](#) (ny)
- Madlandet i vest (ny)
- Smagen i Centrum (ny)
- Smag på Landskabet (ny)
- Østjyllands Spisekammer (ny)
- [Nyt værktøj til aktiv innovation i fødevarerbranchen](#) (slutrapport)
- Ready to Cook (slutrapport)
- [Food Festival 2013](#) (slutrapport)

Status

“**Future Food Innovation (FFI)**” har eksisteret i fire år, og der er i den periode iværksat en lang række virksomhedsrettede tilbud. Resultaterne omfatter bl.a.:

- Deltagelse af godt 1200 virksomheder i FFIs aktiviteter.
- Projektstøtte til 22 innovative projekter under Differentieringspuljen for i alt 50 mio. kr. FFI-konsortiet bidrager aktivt til etablering og gennemførelse af projekterne, herunder med at sikre innovationshøjde, bidrage til udvikling af forretningsmodeller og sikre relevante samarbejdspartnere.
- Råd og vejledning af projekter i forhold til andre støtteordninger og kapitalmuligheder regionalt, nationalt og internationalt. FFI har i perioden øget fokus på at vejlede om og henvise virksomheder til kapitalmuligheder, og har i den forbindelse øget samarbejdet med kapitalformidlere regionalt og nationalt.
- Støtte til 10 erhvervsrettede ph.d.-forløb.
- Videreudvikling af udviklingssamarbejdet “Sundhedsvisionen”, der har til formål at understøtte bedre videndeling mellem forskerne inden for fødevarer og sundhed – særligt med fokus på fødevarer med unikke sundhedsfremmende egenskaber til gavn for folkesundheden. Deltagende virksomheder og forskere har fået muligheden for at ansøge om stipendier til vidensudredninger, som grundlag for kommende projekter. Der er i perioden bevilget støtte til 4 vidensudredninger inden for bl.a. Vegetabiliske proteiner og æggeproteiner.
- Individuelt tilpassede innovationsforløb for 7 SMV’er med fokus på produktudviklingsprocesser,
- Planlægning og gennemførelse af Food Festival den 6.-8. september 2013, i samarbejde med FOOD, herunder planlægning og gennemførelse af “European Food Venture Forum” den 5.-6. september 2013 med det formål at tiltrække risikovillig kapital til regionale fødevareraktiviteter.
- Styrkelse af samarbejdet med og synlighed omkring internationale satsninger og initiativer samt støttemuligheder til innovation. Bl.a. matchmaking af midtjyske virksomheder ift. ansøgninger til EU-programmer, samt informationsmøder om fx Horizon 2020, eksportmuligheder for food tech branchen m.v.
- Tilrettelæggelse af forløb om salg og udvikling af dansk-producerede fødevarer til det kinesiske marked – “Gateway to Shanghai” - i samarbejde med Region Midtjyllands MIDTNET.
- Løbende dialog med fødevareraktiviteter og videnleverandører i Region Midtjylland i relation til internationalisering, herunder ofte på initiativ fra udenlandske samarbejdspartnere i Europe Enterprise Network om potentielle samarbejds muligheder.
- Løbende sparring og dialog med Foodbest-sekretariatet ift. et kommende Knowledge and Innovation Community (KIC), dialog med inSPIRE vedr. erfaringsudveksling, deltagelse i samarbejdet om Kapitalplatformen mv.

Vækstforum bevilgede i 2013 på baggrund af midtvejsevalueringen forlængelse og merbevilling til FFI i perioden 2013-14 inden for en budgetramme på i alt 26 mio. kr. Forlængelsen og merbevillingen har dels givet mulighed for at styrke og fortsætte de igangsatte aktiviteter – herunder ikke mindst aktiviteterne under Differentieringspuljen - og

dels givet mulighed for at FFI på baggrund af Region Midtjyllands analyse af uddannelses- og kompetencebehov i fødevarer virksomheder – har iværksat en række udviklingsaktiviteter bl.a. i form af innovationcamps. Aktiviteterne skal medvirke til at skabe mere viden om innovation og fokus på kompetenceudvikling i fødevarer virksomheder, med deltagelse af relevante uddannelsesinstitutioner og erhvervsservice. Et eksempel på en ny tilgang til kompetenceudvikling i fødevarer virksomhederne er at afprøve en tværfaglig innovationsaktivitet, hvor eksperter (på tværs af uddannelsesområder) og erfarne erhvervsfolk arbejder med en specifik problemstilling i en given virksomhed.

Operatøren bag FFI er et bredt sammensat konsortium med deltagelse af Aarhus Universitet (MAPP centret og Institut for Fødevarer), AgroTech, Teknologisk Institut, Videncenter for Fødevarerudvikling og Agro Business Park (formandskab for styregruppen samt sekretariat).

Regionsrådet har på opgørelsestidspunktet givet tilskud til to projekter under Innovationspuljen:

- Nyt værktøj til aktiv innovation i fødevarerbranchen. Projektet er nu afsluttet. I alt 57 virksomheder har deltaget i udviklingen og afprøvningen af innovationsværktøjet/-spillet FoodInnovator. Projektet er gennemført af Københavns Universitet og Firstmove i tæt samarbejde med Future Food Innovation og Væksthus Midtjylland.
- Ready to Cook – der har ændret projekt titel til Lav din livret - er pr. 1. marts afsluttet, den afsluttende rapport om projektets resultater og effekter er pt. under udarbejdelse og vil indgå i næste afrapportering.

I forlængelse af midtvejsevalueringen blev det besluttet, at Innovationspuljens formål adresseres igennem Differentieringspuljen som en del af bevillingen til forlængelsen af FFI's aktiviteter til udgangen af 2014.

"Foodbest"-partnerskabet arbejder for, at der som en del af EU's Horizon 2020 indsats etableres et KIC (Knowledge and Innovation Community) inden for fødevarerområdet med en stærk repræsentation af danske og svenske fødevareraktører. Vækstforum har bl.a. støttet en regional udviklingsmedarbejder i Foodbest-sekretariatet, der har særlig fokus på inddragelse og positionering af Region Midtjyllands virksomheder og videninstitutioner i det fælles europæiske forsknings- og innovationsmiljø inden for fødevarerområdet, med henblik på at få maksimal udbytte af midler og samarbejds muligheder. Et væsentligt resultat for Foodbest-partnerskabet er, at EU Kommissionen i løbet af opgørelsesperioden (juni 2013) besluttede, at der i 2016 skal udbydes et Food4Future KIC. I perioden har Foodbest sekretariatet arbejdet med at tilpasse organisationen og processen i forhold, at udbuddet fra EU nu offentliggøres i 2016 mod forventet 2014. I forlængelse heraf er den regionale bevilling til projektet blevet forlænget til og med 2016. Den regionale udviklingsmedarbejder er ligeledes blevet forlænget.

Med projektet **"Vestkystens Fiskeriklynge – Konsumfisk"** har fiskeriets aktører i hhv. Thyborøn, Hvide Sande og Thorsminde taget det afgørende skridt i forhold til at få etableret et formelt og økonomisk forpligtende klynge samarbejde med henblik på at sikre og udvikle fiskerierhvervet i regionen. Projektet har, udover at arbejde med netværksdannelse, organisering og finansiering, arbejdet med udvikling af innovationspraksis og -kompetencer for klyngen. Projektet har i indeværende periode fået mere fokus på nye udviklingsprojekter og samarbejdspartnere i området, nationalt som internationalt. Konkret er der et udviklingsprojekt i gang om "Fisk til fjerne destinationer", som vil komme til at afføde flere underprojekter af sig inden for pakning af flyfrisk fisk. Endvidere har projektet deltaget i en national arbejdsgruppe om afsætning af "frisk fisk til food-service segmentet".

Fødevarsatsningens samarbejde med Food Organisation of Denmark (F.O.O.D.) om nordens største fødevarerfestival **"Food Festival"** i Aarhus fortsætter efter 2013, fremover dog uden direkte regional udviklingsstøtte. Den 2. Food Festival i 2013 blev endnu en stor succes med 27.000 besøgende og over 200 deltagende virksomheder, 8 uddannelsesinstitutioner og over 900 frivillige. Der blev afholdt en række erhvervsrettede arrangementer, herunder et regionalt arrangement for offentlige og private kantineledere med fokus på sund sæsonmad. Festivalen blev gennemført i samarbejde med en lang række lokale partnere, herunder Aarhus Kommune. Desuden bidrog fødevarsatsningens operatører, herunder FFI og Foodbest, aktivt til festivalens erhvervsrettede aktiviteter, eksempelvis European Food Venture Forum.

Fire nye, store fødevarer netværk **"Madlandet i vest"**, **"Smagen i Centrum"**, **"Smag på Landskabet"** og **"Østjyllands Spisekammer"** dækker nu regionen fra øst til vest. Formålet med fødevarerinitiativer under kommunernes og regio-

nens Grøn Vækst indsats er at få etableret eller videreudviklet større, strategiske afsætningsnetværk på tværs af kommunerne, samt sikre virksomhederne innovation og kompetenceudvikling.

“Madlandet i vest”-projektet (dækkende Ringkøbing-Skjern, Holstebro, Lemvig og Struer kommuner) har styrket fødevarer-netværket “Regional Madkultur Vestjylland” gennem en række udviklingsaktiviteter, der har givet netværkets medlemmer øget omsætning og styrket markedsføring gennem positivt og større kendskab til fødevarer i Vestjylland hos forbrugerne. Virksomhederne har fået flere samarbejdsflader, nye værktøjer og faglig sparring. Projektet er i en fase, hvor der hen over forår og sommer 2014 fortsat afprøves samarbejder om smagsoplevelser på events og fødevareruter, mens der i forhold til foreningen arbejdes med at sikre overleveringen og forankringen af de allerede afviklede udviklingsaktiviteter.

“Smagen i Centrum” (dækkende Viborg, Silkeborg og Herning kommuner) arbejder med kompetenceudviklings- og netværksaktiviteter. Projektet har som ambition at udvikle og løfte fødevarer-virksomhederne fra det lokale niveau til et mere vækstorienteret regionalt/tværkommunalt niveau. Det har vist sig vanskeligt at rekruttere virksomheder med sådanne ambitioner.

“Smag på Landskabet” (dækkende Ringkøbing-Skjern, Holstebro, Skive og Randers kommuner) har maj-oktober/november 2013 haft dyr på græs på 14 arealer, hvor arealerne overvåges, og kødet fra kvæget analyseres/analyseres til videre forarbejdning. Der arbejdes med udvikling af samlet koncept fra jord til bord for håndtering og mærkning af naturkødet, og udkast til kriterier igennem hele værdikæden er under test i den kommende periode. Sideløbende arbejdes med kødkvalitet, smag og udskæringer i såvel laboratorium som i workshops med slagtermestre, restauratører, detaillerede mv. Det har vist sig som en stor opgave at samle deltagere fra kødbranchen nok til afholdelse af netværks- og udviklingsaktiviteter vedr. kødførædlingen.

“Østjyllands Spisekammer” (dækkende Randers, Norddjurs, Syddjurs, Favrskov, Aarhus, Samsø, Skanderborg, Silkeborg, Odder, Horsens kommuner) er godt i gang med udviklings- og netværksaktiviteter for fødevarer-virksomhederne i de 10 kommuner, som skal bidrage til innovation og udvikling af nye produkter og forarbejdningsprocesser. Der er allerede fuld gang i aktiveringen i virksomhedernes egne produkter og story-telling af Dansk Landbrugsmuseums viden om gamle opskrifter, racer og sorter relateret til Østjylland, som forsøget tilrettet til moderne brug. Der arbejdes med forberedelse af deltagelse på events i kommende periode, hvor der bl.a. skal udvikles nye fødevarer-produkter i tæt dialog med publikum.

Vækstforum har givet en bevilling til konceptudvikling af et eksperimentarium eller “fleksible applikationsværksteder”, hvor fødevarer-erhvervet kan mødes på tværs af værdikæder på “neutral grund” for at udvikle og teste fremtidens fødevarer-produkter og forretningsmodeller. Arbejdstitlen er Food Universe. Det er hensigten, at den fysiske placering af et fremtidigt Food Universe bliver i Agro Food Park i Skejby. Food Universe er for indværende organiseret som et partnerskab, hvis sekretariat administreres af Agro Food Park. Medlemmer inkluderer Arla Foods, IBM Denmark, Rambøll, Landbrug & Fødevarer, Aarhus Universitet, Aarhus Kommune, Region Midtjylland og Agro Food Park.

Endelig har Region Midtjylland været en aktiv part i etableringen af Danish Food Cluster. Vækstforum har givet en bevilling på 1,0 mio. kr. over to år (2014-2015) til udviklingsprocessen. Danish Food Cluster skal som en national klyngeorganisation først og fremmest stå for national og ikke mindst international branding af dansk fødevarer-erhverv bl.a. med henblik på at tiltrække kompetencer, virksomheder og ressourcer til landet. Resultatkontrakt er under udarbejdelse.

Resultater

- Godt 1.200 virksomheder har deltaget i FFI's aktiviteter.
- Der er bevilget støtte til 22 projekter under differentieringspuljen.
- Der er indgået aftale om igangsætning af 10 erhvervsrettede ph.d.-projekter.
- Speeddating, workshops, innovationcamps, partnersøgning og venture- og matchmaking-arrangementer er gennemført for fødevarer-virksomheder i regionen.

- Region Midtjylland deltager i et strategisk partnerskab Foodbest med deltagelse af danske og svenske fødevareraktører, som bl.a. har medvirket til, at EU har besluttet at udbyde et Food4Future KIC i 2016.
- Efter to udviklingsår er Food Festival blevet forankret i Aarhus som dansk fødevarerbranches store årlige "erhvervsfest" og "innovatorium".
- Der er bevilget støtte til 2 projekter under Innovationspuljen.
- Konsumfisk har overleveret delprojektet "Fisk til fjerne destinationer" til Danske Fiskeres Producent Organisation. Der er allerede afgået testpakker af sted med fly, og delprojektet åbner op for muligheder for salg af fersk fisk til større marked, og giver større aktivitet ombord på fartøjerne, hvor fisken pakkes klar til flyforsendelse.
- "Madlandet i vest" har i sine udviklingsprojekter og events haft deltagelse af ca. 100 fødevarer virksomheder – de fleste langt mere end én gang. Der er mellem virksomhederne udviklet og afprøvet nye samarbejder, produkter, opskrifter, retter, udstyr, en kogebog (1. oplag er udsolgt), gavekasser, gavekort. Koncepter for bl.a. sommerhuskasser og fødevareruter, der skal styrke smagsoplevelserne i den vestjyske turisme, er endvidere udviklet og afprøvet. Disse netværks- og udviklingsaktiviteter har resulteret i en langt stærkere og mere sammenknyttet fødevarerenetværk "Regional Madkultur Vestjylland".
- "Smagen i Centrum" har i sine hidtidige 5 kompetence- og netværksaktiviteter det første år haft deltagelse af knap 50 virksomheder – mange flere gange. De deltagende virksomheder har i flere tilfælde oprettet leverandørkæder internt imellem hinanden. Synligheden af de lokale og regionale fødevarer er styrket allerede, og der er indledt samarbejder, som vil eksponere dette yderligere i det kommende år.
- "Smagen af Landskabet" har fået dokumentation for de smags- og sundhedskarakteristika, som kendetegner kød fra kvæg, der har afgræsset naturarealer. Kødudskæringer er blevet afprøvet, som skal inspirere til udnyttelse af de kødstykker, som traditionelt er sværest at sælge. Der vil i kommende periode blive arbejdet med udvikling af opskrifter, der bedst håndterer og fremhæver naturkødet karakteristika.
- "Østjyllands Spisekammer" har igangsat god dialog med de deltagende virksomheder samt de eksisterende fødevarerenetværk i Østjylland om fremtidig organisering og forankring af resultaterne af udviklings-, demonstrations- og netværksaktiviteterne i projektet.
- Danish Food Cluster er blevet etableret som national klyngeorganisation med 104 medlemmer på opgørelsestidspunktet.

Sekretariatets vurdering

Initiativet forløber som planlagt. Aktivitetsniveau og resultater lever i tilfredsstillende grad op til det, som er anført i resultatkontrakterne.

Specialiseret rådgivning til fødevarer virksomheder

Resultatkontrakter med opfølgning

- [FØDEVAREmidt / Rådgivningsindsats for fødevarer virksomheder](#) (slutrapport)

Status / afslutning

FØDEVAREmidt har været i gang siden 2010 og projektet er nu afsluttet pr. 31. december 2013. Operatøren – Væksthus Midtjylland i samarbejde med VIFU – har pr. 31. december 2013 været i kontakt med **150** virksomheder, udarbejdet **53** udviklingsplaner, modtaget **38** ansøgninger, hvoraf **34** har fået bevilget tilskud til et rådgivningsforløb. **32** virksomheder har gjort brug af bevillingerne. Dermed har projektet opfyldt resultatkravet på de 30 rådgivningsforløb, jf. resultatkontrakten (som dog blev nedjusteret fra oprindeligt 45, grundet en vanskelig opstart af projektet).

FØDEVAREmidts samlede midler var i juni 2013 disponeret. Operatøren har i den afsluttende periode fulgt virksomhederne tæt for at sikre brug af FØDEVAREmidts midler og sikre fordeling af eventuelle tilbageløbsmidler mellem virksomhederne. Dog er der et tilbageløb på 48.490 kr. som ikke har været mulig at anvende.

I den afsluttende periode er der endvidere blevet udarbejdet 12 cases på deltagende virksomheder, som beskriver, hvad de har fået hjælp til via FØDEVAREmidt, og hvad resultaterne heraf har været.

Flere virksomheder, som ikke har modtaget bevilling fra FØDEVAREmidt er blevet visiteret til andre ordninger, f.eks. STARTmidt Accellerator, VÆKSTmidt Accellerator, Internationaliseringsordningen, Videnkuponer mv.

Operatørens administrative arbejde vedr. opfølgning, gennemgang af virksomhedsrapporteringer, slutevalueringer, faktureringer, udbetaling af midler mv. har i den afsluttende periode stort set taget hele projektlederens tid.

Operatøren har igennem projektet udviklet nye rådgivningstilbud, der skal afprøve nye modeller for at udvikle virksomhedernes innovationskompetencer og -performance. De nye tilbud er designet ud fra den viden operatøren fik via et seminar med interesserede virksomheder, hvor man spurgte ind til hvilke ønsker, de havde til nye rådgivningstilbud. Derudover er der sparret med forskellige rådgivere for at få deres syn på, hvad virksomhederne har brug for. Ydermere har operatøren indhentet viden fra de øvrige virksomheder, som har deltaget i programmet. På baggrund heraf blev der udviklet tre nye tilbud:

- Tre **netværksmøder** med hver deres tema;
 - Kundeindsigt
 - Produktudvikling
 - Fra koncept til salg

Der har deltaget 19 virksomheder i netværksmøderne. På baggrund af netværksmøderne har der været kørt fælles og individuelle udviklingsforløb hvor 8 virksomheder har deltaget.

- **Udviklingsenheder** i virksomhederne.
 - To forløb er gennemført i samarbejde med Teknologisk Institut, som faglig sparringspartner for virksomhederne. Erfaringerne her fra er indhentet og der er udarbejdet forslag til hvordan erfaringerne kan benyttes.
- **Nye samarbejdsformer**
 - Møder mellem parter har været afholdt, men der har ikke været tilstrækkelig interesse fra parterne til at igangsætte samarbejderne.
 - Dog har de afholdte netværksmøder, jf. ovenfor medført vidensudveksling mellem flere virksomheder, som har deltaget. Dette har medført 9 virksomhedssamarbejder – dog uden vejledning/sparring fra FØDEVAREmidt.

Evaluering

I den afsluttende periode er der blevet gennemført fire typer af evalueringer blandt deltagervirksomhederne vedr. 1) tilfredshed, 2) produktivitet og ressourcer til innovation, 3) innovationskompetencer og 4) innovationsperformance.

Det har været vanskeligt at måle på især punkt 2 – 4, som i vid ustrækning baseres på virksomhedernes egne skøn (og for nogle virksomheder har det ikke kunnet måles). Nedenfor beskrives de overordnede resultater af evalueringerne:

1. Tilfredshed med FØDEVAREmidt programmet

- 4,0 på en skala fra 1-5, hvor 5 er bedst.

2. Produktivitet og ressourcer til innovation

- Produktiviteten er faldet hos 20 ud af 28 virksomheder. En forklaring kan være, at det kan være svært at innovere og øge produktiviteten samtidig (måske særligt for små virksomheder, hvor ressourcerne er begrænsede).
- Omsætning fra nye produkter/markeder er steget for 13 ud af 23 virksomheder.
- Samlede omkostninger til innovation (løn, investeringer mv.) er steget for 12 ud af 20 virksomheder.

3. Innovationskompetencer

- Innovationskompetencer er delt op i flere underkategorier. Generelt har virksomhederne øget deres innovationskompetencer fra før til efter deltagelse i FØDEVAREmidt.

4. Innovationsperformance

- 21 ud af 26 virksomheder har øget antallet af innovationsprojekter.
- 9 ud af 15 virksomheder har øget antallet af succeser med innovationsprojekter.
- 9 ud af 15 virksomheder har øget deres indtjening vedr. innovation.
- 7 ud af 12 virksomheder har øget deres samlede indtjening og eksport.

Resultater

- Der har været kontakt til 150 virksomheder.
- Der er udarbejdet 53 udviklingsplaner.
- Der er bevilliget 34 rådgivningsforløb.
- 32 virksomheder har gennemført et rådgivningsforløb.
- Der er udviklet og afprøvet nye rådgivningstilbud til fødevarer virksomheder.
- FØDEVAREmidt bidrager positivt til virksomhedernes innovationskompetencer og – performance.

Sekretariatets vurdering

Projektet har overordnet set nået sine mål i forhold til Vækstforums Handlingsplan og den justerede resultatkontrakt. Dog har antallet af bevillinger til rådgivning været noget mindre end forventet oprindeligt, grundet vanskelig opstart og tidskrævende administrative processer ved særligt de små virksomheder.

Programmet har bidraget positivt til virksomhedernes innovationskompetencer/-performance. Desuden har programmet bidraget med væsentlig læring til brug for fremtidige erhvervsfremmeinitiativer.

Fødevarerhvervets kompetencebehov

Resultatkontrakter med opfølgning

Status

Med gennemførelsen af en landsdækkende analyse af 500 fødevarer virksomheders fremtidige uddannelses- og kompetencebehov, er der blevet sat fokus på en række udfordringer og muligheder. Resultaterne er formidlet til uddannelsesinstitutioner, virksomheder, ministerier, regioner og brancheorganisationer bl.a. via publikationen: "Fødevarerhverv i forandring – kan vi det vi skal kunne?". Desuden er der lavet et debatoplæg om fødevarer virksomhedernes fremtidige kompetencebehov, som uddannelsesinstitutioner kan bruge internt og i dialogen med virksomheder.

Analysen har dannet baggrund for et samarbejde med Erhvervsakademi MidtVest, VIA University College, Mercantec, Uddannelsescenter Holstebro og Hotel- og Restaurantskolen i Silkeborg/Randers om nye koblinger mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Der er gennemført 2 workshops og en innovationcamp i november 2012, sidstnævnte med deltagelse af en række fødevarer virksomheder.

Efter innovationcampen er der sat gang i udvikling af individuelle pilotforløb i nogle af de deltagende virksomheder. Ansvaret for indsatsen er overdraget fra sekretariatet til FFI, som en ny opgave i forbindelse med forlængelsen af FFI indsatsen til udgangen af 2014.

Resultater

Der gennemføres i alt 10 innovationcamps med følgende mål:

- Bidrage til at få ny viden og løsninger på fødevarer virksomheders udfordringer, som fører til innovation hos virksomhederne.
- Teste forskellige typer af camps.

- 10 camps, 10 virksomheder og ca. 100 studerende.
- Mindst 1 virksomhed implementerer innovationen i forlængelsesperioden.

- Case-katalog udarbejdes.

- Workshop afholdes på baggrund af de opnåede erfaringer med kompetence- og uddannelsesaktiviteterne, evt. på Food Festival. Der sker opfølgning til de oprindelige partnere i arbejdsgruppen om uddannelses- og kompetencebehov i fødevarerhvervet.

Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser (FIVU) orienteres om resultaterne.

Der er indtil videre gennemført 5 innovation camps, og skabelon for læringsopsamling er udviklet. De første erfaringsinterviews med virksomheder og uddannelsesinstitutioner er planlagt.

Sekretariatets vurdering

Kompetenceudviklingsinitiativerne under fødevarerindsatsningen forløber som planlagt.

Velfærdsinnovation

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Region Midtjylland har gode forudsætninger for at udvikle en potent sundhedsklynge. En stærk sundhedsforskning og universitetsstyrker inden for ingeniørvidenskab, nanoteknologi, datalogi, materialer m.m. Et godt behandlingssystem og en vis kritisk masse og styrker inden for relaterede erhverv, hvorfra man kan rekruttere ledere og forretningsudviklere.

“MedTech Innovation Center (MTIC)” har siden 2009 været en del af indsatsen. Bevillingen til MTIC udløber 31.12.2014. Indsatsen inden for Velfærdsinnovation omfatter desuden de tværregionale projekter “OPI-Lab” og “UNIK” (afsluttet 31.12.2013), og platformen INNO-X Healthcare.

Efter succes med MTICs tilstedeværelse på Regionshospitalet i Horsens, er der nu ansat yderligere tre personer, som arbejder med Regionshospitalet Randers, Aarhus Universitets Hospital, Hospitalsenheden Midt og Hospitalsenheden Vest. Fokus er på erhvervssamarbejder og strategisk arbejde med innovation.

Vækstforum har på baggrund af den seneste evaluering af MedTech Innovation Center (MTIC) taget initiativ til at involvere de regionale parter på området. Evalueringen anbefaler, at der skal etableres et stærkere ejerskab til sundhedsklyngens udvikling, og der skal stiftes en fond til at udvikle økosystemet for sundhedsinnovation.

Fonden skal sætte en fælles vision og retning for det videre arbejde, og være med til at sikre sammenhæng, samarbejde og kritisk masse i aktørenes indsats og ydelser. Partnerkredsen, der skal sikre grundbevilling forventes at blive kommuner, region, universitet og private investorer. Dette arbejde er undervejs, og påregnes at blive afsluttet inden årsskifte.

På baggrund af erfaringer fra regionens OPI projekter har Regional Udvikling i samarbejde med Indkøb & Medicoteknik arbejdet med at øge implementeringsgraden af nye innovative løsninger. Arbejdet har bl.a. inkluderet klinikere, virksomheder, MTIC samt brancheorganisationer og har resulteret i en ny dialogbaseret udbudsproces, som vil blive afprøvet i piloter under den nye regionale strategi for intelligent offentligt indkøb.

INNO-X Healthcare er et interdisciplinært forsknings- og innovationsuddannelses initiativ i samarbejde med Aarhus Universitet, Aarhus Universitetshospital, VIA og MTIC. Initiativet blev påbegyndt 1.april 2013.

Initiativer inden for Velfærdsinnovation

Forretningsudvikling gennem sundhedsinnovation

Forretningsudvikling gennem sundhedsinnovation

Resultatkontrakter med opfølgning

- [MedTech Innovation Center \(MTIC\), herunder innovation og forretningsudvikling på hospitaler i Region Midtjylland](#)
- [Innovation og forretningsudvikling på hospitaler i Region Midtjylland](#)
- [Partnerskabet UNIK](#)
- [OPI-Lab -"Laboratorium for offentlig-privat innovation og velfærdsteknologi"](#)
- [INNO-X Healthcare](#)

Status

Formålet med initiativet er at fremme forretningsudvikling inden for markedet for produkter og services inden for sundhedssektoren, samt at forbedre rammerne for offentlige private innovationssamarbejder. Initiativet består af

nedenstående programmer og aktiviteter, som skal styrke virksomheders muligheder for at udvikle nye, konkurrencedygtige produkter og koncepter, og fremme deres chance for at nå (det globale) markedet.

“MedTech Innovation Centers (MTIC)” hovedopgave er at tilføre bioteknologiske, medicotekniske og sundheds-it virksomheder viden og forretningskritiske kompetencer på et internationalt konkurrencedygtigt niveau. MTIC stiller kompetencer og specialistviden til rådighed for projekterne for at accelerere og optimere projekternes vej mod markedet. MTIC skal opbygge de forretningsmæssige kompetencer i virksomhederne, så de bliver i stand til at udnytte potentialerne og få nye produkter på markedet.

MTIC er desuden ansvarlig for gennemførelse af projektet “Innovation og forretningsudvikling på hospitaler Region Midtjylland” – der har til formål at sikre, at de gode ideer, der genereres i sundhedsvæsenet, identificeres, udvikles og implementeres i samarbejde med erhvervslivet. Initiativet er udbredt til Regionshospitalet Horsens, Regionshospitalet Randers, Aarhus Universitetshospital samt Hospitalsenhederne Midt og Vest.

“UNIK” er et partnerskab skabt på baggrund af et udbud fra Rådet for Teknologi og Innovation. Det har haft som mål at skabe bedre offentlige velfærdstilbud til patienter med kroniske lidelser, og understøtte vækst og innovation i den spirende klynge for velfærdsteknologi. Partnerskabet bestod af en række førende aktører inden for feltet, og de har over en 3-årig periode gennemført en række projekter, der har udviklet nye teknologiske løsninger og nye arbejds-gange i social- og sundhedssektoren. Projektet er nu afsluttet.

OPI-Lab “Laboratorium for offentlig-privat innovation og velfærdsteknologi” er et tværregionalt projekt, der gennem fem regionale demonstrationsprojekter skal udvikle konkret velfærdsteknologi, der skal forbedre den offentlige service. Samtidig skal projektet opsamle erfaringer og ny viden om OPI-samarbejdsmodeller og vise mulighederne inden for offentlig-privat innovation. Projektet er forlænget til august 2014.

INNO-X Healthcare er en platform for samarbejde om kommercielt rettet innovationsarbejde og kompetenceudvikling mellem MTIC, Aarhus Universitet og Region Midtjylland. Det centrale for INNO-X’s aktiviteter er at sikre markedsrelevant, behovsdrivet innovation, forsknings- og udviklingsarbejde inden for medico- og velfærdsteknologi. Derudover handler initiativet om at tilføre sundhedsvæsenet i Region Midtjylland ny viden og nye kompetencer i erhvervsrettet sundhedsinnovation og produktudvikling. Målgruppen for INNO-X Healthcare er forskningsinstitutioner, hospitaler, virksomheder og entreprenante personer med lyst og kompetencer til at udvikle sig til iværksættere i medico- og velfærdssektoren.

Resultater

- MTIC har i perioden afholdt 3 kompetencegivende forløb om regulatoriske forhold, prissætning og reimbursement. Derudover har MTIC holdt mange forskellige workshops og bidraget til workshops, der kan hjælpe virksomheder ind på hospitalerne.
- MTIC har i den seneste periode screenet 55 nye virksomhedsprojekter.
- MTIC har sikret sig deltagelse i to af de nu godkendte nationale innovationsnetværk, disse omhandler home care og medicoteknik. Det er henholdsvis Welfare Tech og Medico Innovation, der er lead.
- MTIC har afholdt European Venture Contest Healthcare sammen med partnere i Aarhus, deltaget i etablering af Innovation Exchange, deltaget i Start-up Weekend Borgen, Start-up Weekend Healthcare i Aarhus og Healthbridge i USA
- Der er over 100 igangværende projekter på hospitalerne i regionen, hvor MTIC er involveret. Dette giver et højt arbejdspress og gør en kraftig selektion nødvendig. På alle hospitaler arbejdes der med udmøntning eller udarbejdelse af en innovationsstrategi/koncepter i tæt samarbejde mellem MTIC og hospitalsledelserne.
- UNIK er nu afsluttet. Projektet startede i 2010 og blev afsluttet 31. december 2013 med et samlet budget på 60 mio. DKK.

- UNIK har indeholdt fire spydspidsprojekter med fokus på kroniske lidelser, tre tværgående projekter med fokus på IT-infrastruktur, fælles journal og brugerdreven innovation. Derudover har der været 12 udviklingsprojekter.
- De projekter fra UNIK, der har behov for yderligere innovation videreføres ca. 1/3 i Innovationsnetværk for Sundheds- og Velfærdsteknologi, 1/3 i Patient@home og 1/3 i andre projekter.
- UNIK har resulteret i flere nye produkter, der enten er, eller er på vej til at blive, kommercialiseret. Ligeledes er der skabt en del nye partnerskaber og læring på tværs af forskning, klinik og erhvervslivet. Se mere på hjemmesiden: <http://www.partnerskabetunik.dk/>
- OPI-Lab-"Laboratorium for offentlig-privat innovation og velfærdsteknologi", er et tværregionalt projekt, der inkluderer landets fem regioner og Servicestyrelsen samt en lang række kommuner, vidensinstitutioner og private virksomheder. Projektet ledes af Region Syddanmark.
- Demonstrationsprojektet i Region Midtjylland under OPI-Lab er under fælles projektledelse af Regionshospitalet Horsens og Horsens Kommune, og har titlen "På forkant med sundhed".
- Under OPI-Lab er der blevet udviklet en prototype på et effektmålingsværktøj til brug i OPI-projekter, og andre værktøjer til arbejdet med OPI. Se mere på www.opiguide.dk
- INNO-X Healthcare har 8 fellows som er påbegyndt BioMedical Design uddannelsen i august 2013. Næste runde af ansøgere er undervejs. Se www.innox.au.dk
- INNO-X Healthcare har afsluttet første del af et forskningsbaseret innovationsprojekt omkring brugen af Avatar i patientkommunikation. To virksomheder har været partner, hvoraf den ene virksomhed fortsætter som partner i et nyt projekt, som baserer sig på resultaterne.
- INNO-X Healthcare har indsendt en EU ansøgning 3. april om midler fra puljen Erasmus Knowledge Alliance, hvor der vil blive lagt vægt på at skabe udveksling omkring 'best practice' på sundhedsinnovation, samt etablering af internationalt netværk af mentorer.
- INNO-X Healthcare har haft artikler i relevante medier, og fået etableret et tæt samarbejde med blandt andre Stanford University og Uppsala Bio.

Sekretariatet vurdering

Baseret på evalueringer og opfølgninger af indsatsen, er vurderingen, at der er fremdrift i etableringen af et økosystem for velfærds/sundhedsinnovation, der på bedste vis sikre en forretningsudvikling på området – både med erhvervsøkonomiske og sundhedsøkonomiske resultater. Virksomhederne føler, at den vejledning, de har modtaget, har givet dem et kompetenceløft og styrket virksomhedernes konkurrencekraft og professionalisme, og at de har en klar forventning om, at det vil give dem mærkbare effekter på salg og omsætning – effekter der ved at blive indløst. Ligeledes er det regionens vurdering, at der er skabt et stort skridt i den rette retning i at få organiseret samarbejder mellem klinik, forskning og erhverv samt på tværs af sektorer. Men der er stadig udfordringer før innovationsfremmesystemet omkring sundhedsinnovation bliver til en effektiv, sammenhængende og integreret del af de involverede sektors og aktørers portefølje. Dette ses fx i forhold til indkøb, eksport og samarbejde på tværs af aktørerne.

Turisme

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Vækstforum vedtog i marts 2011 "Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland", der fastlægger rammerne for Vækstforums ønske om at gennemføre en strategisk udviklingsindsats inden for turismen. Målet er at skabe en markant vækst i turisterhvervet.

Udmøntningen af handlingsplanen er i fuld gang. Der er bevilget regionale erhvervsudviklingsmidler til forretningsområdet erhvervssturisme (Herning og Aarhus), der også er medfinansieret af kommunale midler. Der er bevilget regionale og kommunale erhvervsudviklingsmidler til Stærke Feriesteder Øst (projekterne Djursland – Vækst gennem oplevelser og Oplevelsesudvikling langs kysterne på Djursland), Stærke Feriesteder Vest (projekterne Oplevelsesudvikling ved Ringkøbing Fjord og Skjern Å Naturturisme) og de tre mersalgprojekter Limfjorden, Hærvejen og Gudenåen. Projekterne har ligeledes modtaget tilsagn om støtte fra Puljen til kommuners og regionernes landdistriktsprojekter under aftalen om Grøn Vækst under Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter (NaturErhvervstyrelsen). Handlingsplanen bliver også udmøntet via to socialfondsprojekter – "Det professionelle turisterhverv" og "Rethink 2017 – Kultur, Begivenheder og Oplevelser" og det tværregionale projekt "Oplevelsesbaseret Kystturisme" (Videncenter for Kystturisme) som er medfinansieret af den konkurrenceudsatte pulje (EU's Regionalfond).

Midtjysk Turisme er operatør for den regionale turismefremmeindsats. Den regionale turismeoperatør skal aktivt medvirke til at fremme turismen i Region Midtjylland gennem udvikling, koordinering og gennemførelse af den konkrete indsats inden for "Ny VÆKST i turismen" – og dermed skabe en regional forankring af den lokale turismefremmeindsats.

I januar 2014 satte Region Midtjylland en større evaluering af alle aktiviteterne under Handlingsplan 2015 i gang. Evalueringen foretages af Rambøll Management Consulting A/S. Evalueringen skal redegøre for turismeindsatsens fremdrift og effekt og skabe et kvalificeret grundlag for planlægningen af en fortsat regional turismeindsats frem mod 2020. Evalueringen skal dermed bidrage til at skabe en større og mere varig effekt af turismeindsatsen. Evalueringen er færdig i november 2014.

Region Midtjylland støtter udvikling af internationale oplevelsesfyrtårne, som skal bidrage til at styrke Midtjyllands tiltrækningskraft. Det skal bl.a. ske ved at omsætte regionens viden, kreativitet og udviklingsdynamik inden for oplevelsesøkonomi og regionens erhvervs-mæssige styrkepositioner til nye kommercielle forretningsområder. De kommende oplevelsesfyrtårne skal have internationalt potentiale. Havets Hus er et regionalt oplevelsesfyrtårn med samme formål som de internationale oplevelsesfyrtårne, men vurderes at have mindre internationalt potentiale. De internationale oplevelsesfyrtårne har alle igangsat en række udviklingsaktiviteter, og er dermed i færd med at konkretisere indhold, forretningsplaner m.m. Udviklingsprojektet Bioplanet Randers, som er støttet af Region Midtjylland, er afsluttet, og Randers Kommune og Randers Regnskov arbejder videre med fundraising til etableringen af Bioplanet. KRAFT, Havets Hus og MCH Timeworld er ligeledes i gang med fundraising.

Projekter under turisme i landdistrikter og yderområder er projekter, der tidligere er igangsat under Vækstforums indsats for udvikling i landdistrikter og yderområder under overskriften "Fremtidens landsby". Projekterne har i kraft af medfinansieringen fra Region Midtjylland en størrelse og kvalitet langt ud over det vanlige for projekter til udvikling i landdistrikter.

Initiativer inden for Turisme

- Erhvervssturisme
- Stærke feriesteder
- Mersalg
- Turisme i landdistrikter og yderområder

Erhvervsturisme

Resultatkontrakter med opfølgning

- [MCH Time World \(internationalt oplevelsesfyrtårn\)](#)
- [Business Relations+ Market \(Aarhus\)](#)
- [Business Relations+ Market – Vækst gennem øget erhvervsturisme til Region Midtjylland \(Herning\)](#)
- EVINN Eventbaseret innovation
- [Rethink 2017 – Kultur, Begivenheder og Oplevelser](#)

Status

“MCH TimeWorld” er et af projekterne under Vækstforums satsning på udvikling af internationale oplevelsesfyrtårne i Region Midtjylland. Projektet har i samarbejde med det amerikanske designfirma Jack Rouse Associates (JRA) udarbejdet et forslag til konceptmasterplan for attraktionen, som indeholder koncept, idé, design og mulige placeringer. En del af konceptet for TimeWorld er at skabe øget sammenhæng og synergi i området omkring MCH og at forbindelsen til Herning by styrkes. Realdania medvirker til udviklingen af projektet, hvilket styrker projektet, idet der gennemføres flere aktiviteter end resultatkontrakten dækker over. Projektet udvikler sig som forventet.

“Business Relations + Market (Aarhus)” er et af de projekter, som udmønter Vækstforums “Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland”. Projektet går som planlagt. Det internationale kongressamarbejde har stadig højt fokus. VisitAarhus arbejder for at få en position i International Congress and Convention Association (ICCA) og har bl.a. haft formandskabet for den skandinaviske del af ICCA. Desuden indgår VisitAarhus intensivt i fælles internationale udviklingsprojekter. Der er etableret et velfungerende samarbejde mellem VisitAarhus og Aarhus Universitet med en tydelig rollefordeling og gensidig forståelse af hinandens styrker og kompetencer med henblik på at få flere personer på universitetet til at byde ind på internationale konferencer. Samarbejdet mellem Midtjysk Turisme, VisitAarhus og VisitHerning fungerer godt og er med til at sikre et samarbejde på tværs af Midtjylland.

“Business Relations+ Market (Herning)” er et af de projekter, som udmønter Vækstforums “Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland”. Projektet har haft en god fremdrift og mange aktiviteter er gennemført. Der er i perioden marts 2013 – februar 2014 arbejdet med forskellige nye koncepter og indsatser på Transportmessen, Formland/UPgraded og HI/Wind Energy Denmark. Fremadrettet er strategien ved messer fortsat at skabe total-events, hvor messer kombineres med konferencer, virksomhedsbesøg, studieture, faglige, kulturelle og sociale events og transport og overnatning. Desuden vil der fortsat ske design- og forretningsudvikling på eksempelvis Messens Sociale Netværk. Indsatsen er generelt udfordret af en strukturel udvikling på fagmesseområdet, som bl.a. betyder færre gæster. Det betyder, at det kræver en stor indsats blot at fastholde det nuværende antal internationale gæster på fagmesser. I forhold til positionering af Herning som mødeby er kommunikationsstrategien udmøntet i brandet HerningMeansBusiness (HBM). Strategien på mødemarkedet er at udnytte Hernings position på såvel messemarkedet som kultur- og underholdningsmarkedet, hvilket konkret sker ved at tilbyde kunderne skræddersyede møder. Udgangspunktet er at de laves med afsæt i de arrangementer der i forvejen er i Herning-området.

“Eventbaseret Innovation (EVINN)” skal bidrage til, at store sportsbegivenheder på en ny måde kan skabe økonomisk vækst ved initiering af innovationsprojekter i tilknytning til eventen. Igennem et interregionalt samarbejde med 10 andre partnere i Danmark, Norge og Sverige (under Kattedag-Skagerrak programmet) arbejder ACTIVE Institute målrettet med strategisk at kortlægge og indsamle viden inden for emnerne Formidling af sport og Turismeinformation for på den baggrund at udvikle innovative koncepter og brugbare produkter samt danne grobund for nye samarbejds- og organisationsformer. Der er god fremdrift og aktivitet under begge ovennævnte emnefeltet. Projektet arbejder også sammen med projektet “Rethink 2017 – Kultur, begivenheder og oplevelser”.

“Rethink 2017 – Kultur, begivenheder og oplevelser” er et af de projekter, som udmønter Vækstforums “Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland”. Det er et udviklings- og kompetenceforløb for kultur- og turisme-erhvervet i Region Midtjylland. Projektet vil skabe et grundlag for at udnytte vækstpotentialerne i Aarhus 2017 og være en løftestang for regionens turismemæssige konkurrenceevne og tiltrækningskraft på lang sigt. De ønskede forandringer er: internationalisering, kvalitetsudvikling, styrket branding, udvikling af nye oplevelsestilbud, styrket salg og markedsføringsgrundlag og styrket regionalt samarbejde. Projektet er et samarbejde mellem Midtjysk Turisme, Aarhus2017, Aarhus Kommune, VisitAarhus og Region Midtjylland.

Projektet gennemføres med en fin fremdrift og stort set i overensstemmelse med ansøgningen. Der er gennemført mindre justeringer af milepælsplanen efter aftale med Erhvervsstyrelsen og Region Midtjylland. Projekter omfatter tre hovedaktiviteter – netværksniveau, værktøjsniveau og testniveau – der alle er igangsat. Der er udvalgt 10 testprojekter, der skal medvirke til en kobling mellem "kulturproduktet" og turisme og dermed styrke tiltrækningskraft, konkurrenceevne og kompetenceudvikling.

Resultater

- MCH TimeWorld har udarbejdet anlægs- og driftsbudgetter, herunder forretningsplan, for MCH TimeWorld som forventes godkendt af styregruppen for projektet den 28. marts 2014. Det samme gælder for den udarbejdede finansieringsstrategi.
- I december 2013 blev en masterplan for MCH-området politisk behandlet (lukket dagsorden) i Herning Kommunes Byplanudvalg.
- MCH TimeWorld har givet anledning til at arbejdet med udarbejdelse af plangrundlag i form af ny lokalplan, kommuneplantillæg, miljøvurdering og VVM-redegørelse blev påbegyndt i oktober 2013. Plangrundlaget forventes politisk godkendt ved udgangen af 2014.
- Business Relations+ Market (Aarhus) har en god fremdrift og antallet af nationale organisationer, som har vist interesse og været på site inspection har været væsentlig stigende det seneste år og har medført at flere placerer deres møder i Aarhus.
- Business Relations+ Market (Aarhus) arbejder på at øge attraktiviteten som international mødeby og målsætningen er, at Aarhus kommer i top 100 i verden og top 50 i Europa i 2017. I 2012 var Aarhus placeret som nummer 207 i verden og 107 i Europa.
- Business Relations+ Market (Aarhus) har medvirket til en stigning i antallet af erhversturismeovernatninger i Aarhus. I perioden 2011-2013 er der sket en vækst i antal overnatninger på 56.607 (svarende til 16,9 %).
- Business Relations+ Market (Herning) har etableret hjemmesiden (www.herningmeansbusiness.com) og udarbejdet både trykt og digitalt markedsførings- og salgsmateriale, der har fokus på Herning som mødedestination.
- Business Relations+ Market (Herning) har udviklet og testet et nyt registrerings- og B2B matchmaking-system i forbindelse med FC Midtjyllands netværksarrangement Store Netværksdag. Fokus i konceptudviklingen var bedre netværk og mere forretning for deltagerne kombineret med udstillingsmulighed på messestande for virksomheder. Knap 500 erhvervsfolk deltog i Store Netværksdag og 460 B2B-møder var booket på forhånd.
- EVINN har iværksat et projekt sammen med Dansk Svømmeunion, hvor det undersøges, om man kan give landsholdssvømmere mulighed for at svømme med puls- og fartmålinger.
- EVINN projektet har resulteret i en virksomhed – Super Sail – som sælger et værktøj til præstationsforbedring for kapsejlere.
- EVINN er ved at færdiggøre et projekt i samarbejde med Göteborg & Co om udarbejdelse af et idekatalog for fremtidens City Card. Herunder hvordan den digitale udvikling kan bruges strategisk til at servicere og forbedre turistoplevelsen både i forhold til events og destinationsbesøg generelt.
- EVINN arbejder sammen med Midtjysk Turisme om udviklingen af en event-værdikæde håndbog for turistaktørerne rundt om eventen.
- EVINN har afholdt en stor Team Danmark innovationsworkshop, hvor virksomheder, forskningsinstitutioner og forbund var repræsenteret. (ca. 100 deltagere).
- "Rethink 2017 – Kultur, begivenheder og oplevelser" har i september 2013 afviklet en opstartskonference med tilfredsstillende opbakning og afviklet tre netværksseminarer med stor opbakning.
- "Rethink 2017 – Kultur, begivenheder og oplevelser" har på baggrund af en ansøgningsrunde, hvor der kom 30 ansøgninger, udvalgt 10 testprojekter, som igangsættes i denne periode. De 10 projekter er fordelt over hele regionen og har på nuværende tidspunkt en partnerkreds på 73 virksomheder/organisationer. Alle testprojekter tilknyttede proces- såvel som fagkonsulent.

Sekretariatets vurdering

Det er vurderingen, at projekterne stort set går som planlagt. Erfaringerne fra Business Relations+ MARKET tyder på, at indsatserne virker. Det er imidlertid også indsatser, som for en stor dels vedkommende har et langsigtet perspektiv (gælder fx tiltrækningen af større konferencer og kongresser).

Stærke feriesteder

Resultatkontrakter med opfølgning

- [KRAFT – Explore the Powers of Nature](#)
- [Havets Hus](#)
- [Stærke Feriesteder Øst - Djursland – Vækst gennem oplevelser](#)
- [Stærke Feriesteder Øst - Oplevelsesudvikling langs kysterne på Djursland](#)
- [Stærke Feriesteder Vest - Oplevelsesudvikling ved Ringkøbing Fjord](#)
- [Stærke Feriesteder Vest - Skjern Å Naturturisme](#)
- [Det professionelle Turisterhverv](#)
- [Oplevelsesbaseret Kystturisme](#)

Status

“**KRAFT – Explore the Powers of Nature**” er et af projekterne under Vækstforums satsning på udvikling af internationale oplevelsesfyrtårne i Region Midtjylland. Projektet har været i kvalificerende dialog med større fonde, hvilket har betydet at en opdateret version af forretnings- og finansieringsplanen for KRAFT har været sendt til ekstern vurdering i udlandet. Den endelige forretningsplan forelægges projektets bestyrelse til godkendelse i slutningen af marts. Der er igangværende dialog med en række potentielle investorer og denne kreds vil gradvist blive øget i den kommende periode. Vestas har medfinansieret med yderligere 1 mio. kr. i 2014.

“**Havets Hus**” er et af projekterne under Vækstforums satsning på udvikling af internationale oplevelsesfyrtårne i Region Midtjylland. Projektet arbejder stadig med fundingen af projektet. Der er opnået finansiering af to ud af fem oplevelseszoner med nytænkende forskningsformidling. Derudover arbejder projektet med at finde finansiering til de øvrige konceptelementer i Havets Hus i tæt samarbejde med Aarhus Universitet, Norddjurs Kommune og Kattegatcentret. Der er dialog med en række fonde vedrørende finansiering af både forsknings-, formidlings-, erhvervs- og fællesfaciliteter.

“**Stærke Feriesteder Øst - Djursland – Vækst gennem oplevelser**” er et af de projekter, som udmønter Vækstforums “Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland”. Projektets mål er at realisere potentialerne i kystturismen og Destination Djursland er operatør i projektet. Projektets centrale aktiviteter er videreudvikling og internationalisering af den eksisterende brandingplatform, produktudvikling i udbuddet og afsætningen af oplevelser og aktiviteter i naturen, produktudvikling- og formidling af samspillet mellem kyst, by og havn, samlet markedsføring, synliggørelse og afsætning af Djursland som ferieområde.

“**Stærke Feriesteder Øst - Oplevelsesudvikling langs kysterne på Djursland**” er et af de projekter, som udmønter Vækstforums “Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland”. Projektet fik tilsagn fra NaturErhvervstyrelsen den 20. januar 2014. Fordi projektet har afventet tilsagnet inden igangsættelse af en række aktiviteter, er projektet forsinket. Projektet skal bidrage til at styrke forbindelsen mellem by, havn og kyst ved at udvikle attraktive besøgs- og oplevelsesmuligheder og turismemæssig sammenhæng.

“**Stærke Feriesteder Vest - Oplevelsesudvikling ved Ringkøbing Fjord**” er et af de projekter, som udmønter Vækstforums “Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland”. Den 18. december 2013 modtog projektet endeligt tilsagn fra NaturErhvervstyrelsen på medfinansiering på 50 % af den samlede projektsum på 10.368.740 kr. (hvilket svarer til 5.184.370 kr.). Projektet består af delprojekterne *Energivenlige Feriehuse*, *Fremtidens Superstrand*, *Ringkøbing Fjord Oplevelsesnet*, *Synlighed* og *Mikrodestination Bork Havn*. Delprojekterne *Energivenlige Feriehuse* og *Fremtidens Superstrand* er næsten fuldførte og størstedelen af udviklingsaktiviteterne forventes afsluttet i løbet af foråret 2014. Delprojektet *Ringkøbing Fjord Oplevelsesnet* gennemføres som planlagt og i tæt samarbejde med erhvervets aktører. Der er særligt fokus på udvikling af produkter inden for surf-, cykel- og rideturisme. Delprojektet *Synlighed* har på nuværende tidspunkt opfyldt kravene i resultatkontrakten. Delprojektet *Mikrodestination Bork Havn*

som ved seneste opfølgning var sat på stand by nu er sat i gang igen. Selv om der endnu ikke foreligger en ny lokalplan er der mulighed for at gennemføre en række aktiviteter i forbindelse med eksisterende faciliteter og i samarbejde med lokale aktører. I den forbindelse anmoder projektet om en budgetændring med henblik på at gennemføre lidt ændrede aktiviteter (men med samme mål).

“Stærke Feriesteder Vest - Skjern Å Naturturisme” er et af de projekter, som udmønter Vækstforums “Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland”. Projektet arbejder med at bringe de stedbundne potentialer og lokale aktører i spil med henblik på profitering og synliggørelse af ikke udnyttede turismemuligheder, primært i Skjern Å området. Projektet skal ses i sammenhæng med øvrige tiltag under “Stærke Feriesteder Vest”. Projektet har fået tilsagn fra NaturErhvervstyrelsen den 25. februar 2014, og før tilsagnet var givet, var man tilbageholdende med at sætte aktiviteter i gang. Projektet er således lidt forsinket, men arbejder fokuseret på at skabe samarbejde og netværk mellem aktørerne.

“Det professionelle Turisterhverv” er et af de projekter, som udmønter Vækstforums “Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland”. Midtjysk Turisme har i juni 2012 modtaget bevilling på Socialfondsprojektet Det professionelle Turisterhverv, der drejer sig om gennemførelse af de tværgående indsatser i “Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland”. Midtjysk Turisme har sat en række aktiviteter i gang for bl.a. at styrke grundlaget for digitale kompetencer hos turistorganisationer og –aktører med henblik på at øge salget til turisterne. Andre aktiviteter er målrettet at styrke grundlaget for fremtidens turistservice og har fokus på at udvikle professionelle partnerskaber. I projektet bliver der også gennemført kompetenceforløb for lokale erhvervsservicemedarbejdere og ansatte hos turistorganisationerne, ligesom der er indgået en samarbejdsaftale med Væksthus Midtjylland og lokal erhvervsservice om at styrke målrettet erhvervsservice for virksomheder inden for turisterhvervet. Socialfondsprojektet indeholder også tre demonstrationsprojekter. Dels et på Djursland, som skal styrke destinations- og organisationsudviklingen, dels et i Ringkøbing Fjord området som skal sikre øget salg før, under og efter ferien med udgangspunkt i et stærkere offentlig-privat samarbejde og endelig dels Erhvervsturismeakademiet som skal sikre mere salg, bedre kommunikation og udvikling af målrettede produkter og ydelser gennem et kompetenceløft af erhvervsturismeaktørerne.

Projekte**“Oplevelsesbaseret Kystturisme”** er et af de projekter, som udmønter Vækstforums “Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland”. Projektet skrider overordnet set planmæssigt frem efter de opstillede milepæle. Dog er der sket en justering af demonstrationsprojekt 3 (Erhvervsmæssig vækst i tilknytning til naturoplevelser med fokus på kysten som servicelandskab), fordi Nationalpark Vadehavet har valgt at træde ud af projektet, hvilket har betydet at Tønder Kommune er indgået i projektet i stedet, med det formål at etablere et udviklingsnetværk omkring en samlet erhvervsfremmeorganisation.

Evalueringen af projektet er sat i værk, og den udføres af Epinion. Midtvejsevalueringen forventes at ligge klar medio april og præsenteres på en workshop for interessenter den 8. maj. Der er overskydende midler til rådighed fra evalueringen, og derfor har der været en ekstra “ansøgningsrunde”, hvor demonstrationsprojekterne har haft mulighed for at søge om finansiering af supplerende aktiviteter relateret til de konkrete demonstrationsprojekter. 3 af de 5 demonstrationsprojekter har fået bevilliget ekstra midler til aktiviteter på denne baggrund, således at der samlet er disponeret for 550.000 kr. af de overskydende midler afsat til evaluering.

Projektet består af Videncenter for Kystturismes udvikling af støttefunktioner via analyser m.m. samt etablering af netværk, herunder udvikling og afprøvning af “værktøjer” i 20 særlige feriesteder samt af fire regionale og et kommunalt demonstrationsprojekter:

- Demonstrationsprojekt 1: Erhvervsmæssig vækst i tilknytning til naturoplevelser med fokus på forretningsudvikling af maritime naturoplevelser, projektet administreres af Naturturisme I/S.
- Demonstrationsprojekt 2: Erhvervsmæssig vækst i tilknytning til by og havnemiljøer, projektet administreres af Destination Ringkøbing Fjord.
- Demonstrationsprojekt 3: Erhvervsmæssig vækst i tilknytning til naturoplevelser med fokus på kysten som servicelandskab, projektet administreres af VisitNordjylland.
- Demonstrationsprojekt 4: Erhvervsmæssig vækst i tilknytning til smagsoplevelser, projektet administreres af Midtjysk Turisme.
- Demonstrationsprojekt 5: Erhvervsmæssig vækst i tilknytning til kulturoplevelser med udgangspunkt i vækstprogram for kystturismevirksomheder, projektet administreres af Østdansk Turisme.

Resultater

- KRAFT har en dialog med en række potentielle investorer.
- Havets Hus er en del af Europæisk Kulturby 2017 og samarbejder med andre oplevelses- og formidlingscentre i Kulturby 2017/Kulturelle Infrastrukturprojekter om udvikling af "Oplevelses- og motivationsbaseret formidling". Den 2. – 3. oktober 2013 blev der holdt en fælles camp i Havets Hus med fokus på naturfaglig formidling for børn og unge.
- Havets Hus afholdt i oktober 2013 sammen med partnerne i AlgeCenter Danmark for tredje gang algekonference i Grenaa med deltagelse af ca. 100 erhvervsfolk, forskere og rådgivere fra 10 lande.
- Havets Hus har arbejdet med udvikling af Science Center/Science Akvarium i forbindelse med en innovationscamp for VidenDjurs 3D College studerende.
- Stærke Feriesteder Øst - Djursland – Vækst gennem oplevelser har gennemført en række markedsføringskampagner i Tyskland, Norge, Sverige og Holland/Benelux.
- Stærke Feriesteder Øst - Djursland – Vækst gennem oplevelser har afholdt et brandingseminar den 28. november 2013 på Fregatten Jylland.
- Stærke Feriesteder Vest - Oplevelsesudvikling ved Ringkøbing Fjord har udviklet en række oplevelsesprodukter – bl.a. forskellige cykelpakker, madkurveservice, Ocean Rescue Camp og en vinterbadefestival.
- Stærke Feriesteder Vest - Skjern Å Naturturisme har i samarbejde med Ringkøbing Fjord Turisme og Visit-Denmark indrykket en helsidesannonce i magasinet "Angler Woche", som også inkluderede tre siders redaktionel tekst.
- Stærke Feriesteder Vest - Skjern Å Naturturisme har sammen med to aktører været repræsenteret på tre messer.
- Midtjysk Turisme har i socialfondsprojektet "Det professionelle turisterhverv" lanceret uddannelsessitet www.winterschool.dk, der bl.a. informerer om uddannelsesmuligheder.
- Midtjysk Turisme har i socialfondsprojektet "Det professionelle turisterhverv" gennemført en række kurser, workshops og seminarer. I efteråret 2013 har projektet gennemført forløbet "Projekt- og procesledelse i et forandringsperspektiv" over seks kursusgange.
- Midtjysk Turisme har i socialfondsprojektet "Det professionelle turisterhverv" sammen med den lokale erhvervsservice gennemført 302 vejledningsforløb for virksomheder inden for turisterhvervet svarende til 51 % af det samlede mål.
- Videntcenter for Kystturisme har udarbejdet en række analyser som findes på hjemmesiden <http://www.oplevelsesbaseret-kystturisme.dk/>. Her kan man også læse mere om de fem demonstrationsprojekter.
- I det midtjyske demonstrationsprojekt under Oplevelsesbaseret Kystturisme har Midtjysk Turisme etableret samarbejder på tværs af værdikæder for turisme og fødevarer. 12 koncepter for smagsoplevelser, som bygger på samarbejder mellem værdikæderne, udvikles, afprøves og testes i projektet. På nuværende tidspunkt er tre koncepter færdigtestet, mens ni koncepter fortsat udvikles og testes.
- I det midtjyske demonstrationsprojekt under Oplevelsesbaseret Kystturisme har Midtjysk Turisme sat seks testprojekter i gang under temaet fisk og skaldyr. To testprojekter er gennemført og færdige med at teste – det gælder "Restaurant Oyster Week" og "Pop-up-restauranter". De resterende fire testprojekter – "Børn og muslinger" samt tre forskellige pakkerejser, som er forankret i Thyborøn - udvikler og justerer fortsat koncepterne og arbejder på fremadrettet forankring.

Sekretariatets vurdering

De internationale oplevelsesfyrtårne har alle igangsat en række udviklingsaktiviteter, og er nu i gang med at finde finansiering til anlæg af attraktionerne. Det er imidlertid et langt, sejt træk at udvikle et internationalt oplevelsesfyrtårn, og der er generelt forsinkelser i forhold til fundraising af projekterne. Projekterne under Stærke Feriesteder er stadig bagud med forbrug af midler, idet man har ventet med at sætte en række aktiviteter i gang indtil projekterne fik tilsagn fra NaturErhvervstyrelsen. Projekterne forventer at nå målene inden projekternes afslutning.

“Det professionelle turisterhverv” er forsinket i forhold til den oprindelige projektplan, men det er forventningen at forsinkelsen indhentes i løbet af det næste år, således at det fulde budget bliver brugt. Oplevelsesbaseret Kystturisme skrider overordnet set planmæssigt frem efter de opstillede milepæle. Epinion er blevet valgt til at udføre en evaluering af projektet.

Mersalg

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Grøn Vækst Limfjorden \(Enjoy Limfjorden\)](#)
- Gudenåen – en strøm af oplevelser
- Hærvejen – en international destination for cykel- og vandreturisme
- Midtjysk Turisme – basis- og procesmidler 2012-2014

Status

“Grøn Vækst Limfjorden (Enjoy Limfjorden)” er af de tre Mersalgprojekter, som er en del af udmøntningen af “Handlingsplan 2015 - Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland”. Turismeprodukterne med tilknytning til Limfjordsområdet er både attraktive og prismæssigt konkurrencedygtige, men de er i alt for begrænset omfang tilgængelige på de internationale markeder, og de er stort set heller ikke bundet sammen på en sådan måde, at man kan tale om samlede oplevelsestilbud. Projektet fokuserer på at gøre turismeprodukterne i Limfjordsområdet salg-bare og på at markedsføre produkterne til udvalgte målgrupper på særligt det tyske, hollandske, norske og svenske marked.

“Gudenåen – en strøm af oplevelser” er af de tre Mersalgprojekter, som er en del af udmøntningen af “Handlingsplan 2015 - Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland”. Projektets formål er at skabe afsætning af flere turistprodukter, der forlænger turisternes ophold og øger deres døgnforbrug, samt tiltrækker nye turister og derved skaber øget direkte og afledt omsætning i relation til turisterhvervet i de syv Gudenå kommuner. Projektet skal medvirke til, at der i området tilbydes turistprodukter af høj kvalitet, og at de mange oplevelser, som findes i og ved Gudenåen, bliver synliggjort i international sammenhæng.

“Hærvejen – en international destination for cykel- og vandreturisme” er af de tre Mersalgprojekter, som er en del af udmøntningen af “Handlingsplan 2015 - Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland”. Projektet har den 6. december 2013 modtaget tilsagn fra NaturErhvervstyrelsen. Projektet er forsinket i forhold til nogle af aktiviteterne og har bl.a. været nødt til at se på en bredere geografi omkring Hærvejen for at finde flere potentielle aktører, der kan og vil modtage den turismefokuserede erhvervsservice. Projektet søger om forlængelse fra den 31. oktober til den 30. juni 2015. En forlængelse af projektet vil give mulighed for at få etableret de aftalte pakkeprodukter og gennemførelse af markedsføringsaktiviteter i 2015. Det betyder også, at udgiften til projektansættelse stiger. Implementering af projektet og det heraf følgende samarbejde vil blive forsøgt videreudviklet såvel lokalt som regionalt.

“Midtjysk Turisme” er regional operatør og har til opgave at understøtte og medvirke til at gennemføre Vækstforums “Handlingsplan 2015 – Ny VÆKST i turismen i Region Midtjylland. Midtjysk Turisme skal blandt andet sikre fremdrift og fokusering omkring de prioriterede forretningsområder og værdikæder i turismehandlingsplanen, samt sikre samarbejde, koordinering, videndeling og synergieffekter vedrørende turismeindsatsen. Midtjysk Turismes arbejde er baseret på et tæt samspil med operatører på de forskellige operatører i handlingsplanen.

Resultater

- Grøn Vækst Limfjorden (Enjoy Limfjorden) har indgået aftaler om agentnet med Probus og Swisstrail.
- Grøn Vækst Limfjorden (Enjoy Limfjorden) har udviklet fire pakketilbud til målgruppen Guldhornene og otte til målgruppen lystfiskerne.
- Gudenåen – en strøm af oplevelser har gennemført en lang række markedsførings- og pressefremstød i især Danmark, Norge og Tyskland.

- Gudenåen – en strøm af oplevelser har gennemført en produktkendskabstur den 7. november 2013.
- Hærvejen – en international destination for cykel- og vandreturisme har udviklet seks inspirationspakker, hvoraf der arbejdes med tre af disse med henblik på at gøre dem salgbare til sæsonen 2014.
- Hærvejen – en international destination for cykel- og vandreturisme har indledt et samarbejde med Hærvejsprojektet i Region Nordjylland om udvikling af en app med detailkort over Hærvejen.
- Hærvejen – en international destination for cykel- og vandreturisme har deltaget i messer og begivenheder og har købt kampagner i Danmark, Norge og Tyskland, og der har været god pressedækning af aktiviteterne på Hærvejen.
- Midtjysk Turisme har udarbejdet et idékatolog for 2014 for gruppepresseture og individuelle pressebesøg. I 2013 er der gennemført 9 koordinerede presseture for internationale journalister.
- Midtjysk Turisme har i perioden 1. september 2013 til 28. februar 2014 udsendt 14 pressemeddelelser.
- Midtjysk Turisme deltager i alle styregrupper og arbejdsgrupper i projekterne under Ny VÆKST i turismen og bidrager til udvikling, fremdrift, koordinering og videndeling
- Midtjysk Turisme har afholdt en årlig turismekonference den 22. oktober 2013, hvor også TurismeVÆKST-prisen blev uddelt.
- Midtjysk Turisme har afholdt temamøde om internationale markeder/målgrupper i samarbejde med Visit-Denmark i 2013. I 2014 er der afholdt temamøde om pressebearbejdning i januar og temamøder om målgrupper og bearbejdning af disse i februar.

Sekretariatets vurdering

Projekterne under Mersalg er bagud med forbrug af midler, idet man har ventet med at sætte en række aktiviteter i gang indtil projekterne fik tilsagn fra NaturErhvervstyrelsen. Det er forventningen, at projekterne når at indhente forsinkelserne inden projekterne afsluttes. Det vurderes, at Midtjysk Turisme gør et stort stykke arbejde for at udmønte Vækstforum handlingsplan for Ny VÆKST i turismen. Det bemærkes, at mersalgsprojekterne indebærer et behov for samarbejde på tværs af turistorganisationer og kommuner. Det vurderes, at dette samarbejde bør udvikles yderligere. Det bemærkes endvidere, at det administrative set up for bevillingerne fra NaturErhvervstyrelsen giver mersalgsprojekterne udfordringer.

Turisme i landdistrikter og yderområder

Resultatkontrakter med opfølgning

- Landsbyfornyelse i Glyngøre – Durup – Nautrup (slutrapportering)
- Grøn udvikling i Hvam
- Udvikling af Selde – området (under slutrapportering)
- Thorsminde med afsæt i fiskeri og turisme (slutrapportering)
- Børnebondegård Horsens

Status

Formålet med initiativet er at styrke den sammenhængende udvikling af bosætning og erhverv i landdistrikter og vise nye veje til udvikling. Initiativet tager udgangspunkt i de styrker, der i forvejen er karakteristiske for den enkelte lokalitet.

“Landsbyfornyelse i Glyngøre – Durup – Nautrup” projektet er afsluttet og slutafrapporteret.

“Grøn udvikling i Hvam”. Delprojekterne “Bypladsen” og “Det grønne forsamlingshus” har afventet nye kloak- og regnvandsledninger igennem arealet 2013. Der er hos NaturErhvervstyrelsen og Region Midtjylland søgt om projekt-

periodeforlængelse pga. forsinket kloakarbejde, og begge har accepteret forlængelse af projektperioden frem til slutningen af 2014.

Projektet afventer dog fortsat godkendelse i NaturErhvervstyrelsen på anmodning om budgetændringer, før de sidste aktiviteter igangsættes/afsluttes.

“Udvikling af Selde-området”. Skive kommune har i september 2013 fået forlænget projektperioden frem til den 1. april 2014, da der var brug for mere tid til at få aftaler med lodsejerne omkring stisystemet på plads, før stierne kunne etableres. Da slutafrapporteringen modtages om meget kort tid, er det aftalt mellem kommunen og regionen, at kommunen ikke giver en opfølgning på kontrakten pr. 1. marts 2014.

Projektet **“Thorsminde med afsæt i fiskeri og turisme”** er afsluttet og slutafrapporteret.

“Børnebondegård Horsens” projektet er et projekt fra Vækstforums handlingsplan 2009 om Fremtidens landsby, der har til formål at sætte fokus på udvikling af landsbyer både med hensyn til erhverv og bosætning, herunder modeller for offentlig og privat service.

Formålet med projekt Børnebondegård Horsens er at give børn, børneinstitutioner, dagplejemødre og skoleklasser m.m. let adgang og kontakt til husdyr og dermed give bedre forståelse for den animalske fødevarereproduktion og bevidstgøre om betydningen af dyrevelfærd.

Der er etableret en række båse og indhegnede arealer til svin, får, geder, kaniner, høns m.m. samt legeplads til børn. Der er i det seneste halvår gennemført en række aktiviteter i samarbejde med lokalområdet. Børnebondegårdens ambition om at tage et socialt medansvar for unge mennesker med særlige behov har ført til et samarbejde med Akademi for Specialundervisning for unge og voksne i Horsens.

Projektet er tidsmæssigt forsinket på grund af en klage til Natur- og Miljøklagenævnet, hvilket blandt andet har betydet en forsinkelse af etablering af et “madpakkehus”. Projektet har fået forlængelse af bevilling af LAG midler indtil udgangen af 2014. Resultatkontrakt med Region Midtjylland er af samme grund forlænget med samme frist. Det vurderes at projektet vil være gennemført i overensstemmelse med dets intentioner ved udgangen af 2014.

Resultater

Samarbejdet med kommunerne, LAG’erne og de lokale aktører om udvikling og gennemførelse af projekterne under initiativet er meget tilfredsstillende.

Projekterne har i kraft af medvirken fra Vækstforum og Regionen en størrelse og kvalitet langt ud over det vanlige for projekter til udvikling i landdistrikter.

Følgende resultater er bl.a. opnået i den seneste periode:

- “Landsbyfornyelse i Glyngøre, Durup og Nautrup” er afsluttet pr. 31. oktober 2013 og slutafrapporteret. Projektet har på fire lokaliteter vitaliseret havnekulturmiljø, stationskulturmiljø og landsby- samt landskabskulturmiljø. Yderligere projekter i forlængelse af dette er allerede åbnet i forsommeren 2013, nemlig etablering af “Salling Dykkerpark” ved Glyngøre (3 mio. kr.), samt et stort afgræsningsprojekt omkring Grynderup Sø (knap 1 mio. kr.).
- “Grøn udvikling i Hvam”-projektet har etableret stier og løftet byens miljø igennem et områdefornyelsesprojekt. Igangsætning af aktiviteterne “Bypladsen” og “Det grønne Forsamlingshus” afventer fortsat godkendelse af små budgetændringer i NaturErhvervstyrelsen.
- “Udvikling af Selde-området”-projektet afslutter sine aktiviteter pr. 1. april 2014. Det er aftalt med Skive Kommune, at resultatkontraktopfølgningen pr. 1. marts 2014 ikke gennemføres, da der umiddelbart herefter er igangsat slutafrapportering af projektet.
- “Thorsminde med afsæt i fiskeri og turisme”-projektet er afsluttet pr. 31. oktober 2013 og slutafrapporteret. Projektet har udviklet og forskønnet Thorsminde til glæde for borgere, turisme og erhvervsliv i byen og området. Yderligere projekter i forlængelse af dette er allerede godt i gang og nogle afsluttet.

- "Børnebondegård, Horsens" har modtaget ca. 5.000 besøgende i 2013 blandt andet fra SFO'er, børnehaver, skoleklasser m.m.
- Børnebondegård-projektets færdige faciliteter har været åbne og deltaget i "åbent landbrug", Middelalderfestival i Horsens, og den årlige sommerfest i Serridslev m.m.

Sekretariatets vurdering

Det vurderes, at der er god fremdrift i projekterne, og at der skabes gode resultater. To projekter har fået forlænget projektperioden, og det er vurderingen, at de begge kan nå deres afslutning inden udgangen af 2014.

Innovation og forretningsudvikling

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Vækstforum vil med indsatsen skabe bedre rammer for, at de midtjyske virksomheder kan udvikle deres forretningsgrundlag og arbejde systematisk og strategisk med innovation og løsninger på samfundsmæssige udfordringer, der kan være nøglen til fremtidig vækst og velfærd. Vækstforum vil samtidig understøtte, at virksomhederne videreudvikler bedre strategiske- og ledelsesmæssige kompetencer, et større globalt udsyn og mere effektive processer.

Indsatsområdet omfatter i denne statusperiode videreførelse af en række eksisterende initiativer og projekter inden for innovation og forretningsudvikling. Projekterne vurderes overordnet at blive gennemført på tilfredsstillende vis.

Initiativer inden for Innovation og forretningsudvikling

- Virksomhedsrådgivning, netværk og øget internationalisering
- Øget innovation i de midtjyske virksomheder
- Morgendagens forretningsområder

Virksomhedsrådgivning og netværk og øget internationalisering

Resultatkontrakter med opfølgning

Virksomhedsrådgivning og netværk

- [VÆKSTmidt Accelerator](#)
- [Projekt CenSec – Innovationsnetværk](#)
- [Klyngemidt - Netværksinitiativ](#)
- [Klyngemidt – Vækst via visualisering](#)
- [Industry Smart Centre Randers \(ISCR\)](#)

Øget internationalisering

- [Globalmidt](#)
- [Internationalisering af midtjyske virksomheder](#)
- [Europe Enterprise Network](#)
- [MidtNet 2 Erhvervsrettet vidensamarbejde med Shanghai](#)

Fremtidens industri

- [Industrielle forretningsmodeller](#)
- [Image](#)
- [Industriinkubatorer](#)

Status

Virksomhedsrådgivning og netværk

Væksthus Midtjylland har siden 2009 været operatør på programmet **“VÆKSTmidt Accelerator”**, som består af såvel individuelle som kollektive vækstforløb. Antallet af individuelle forløb er gennemført som planlagt, mens det har været lidt vanskeligere med de kollektive forløb. Der er igangsat forløb i alle regionens kommuner. Programmet har ansøgt om forlængelse frem til 31. december 2014. Indsatsen har siden efteråret 2013 bygget på principperne i Det midtjyske Vækstunivers. Der afholdes løbende kompetenceudviklingsmoduler i regi af Midtjysk Erhvervsudviklingsakademi – MEA, ligesom der afholdes et årligt “Erhvervsudviklingsdøgn.”

“Projekt CenSec Innovationsnetværk” er et projekt, hvor højteknologiske virksomheder blandt andet deltager i markeds- og teknologiafklaringsforløb, netværksaktiviteter, matchmaking og innovations-aktiviteter. Projektet er en videreførelse af “Projekt CenSec – Klyngeudvikling”. Projektet har søgt to måneders forlængelse frem til den 31. oktober 2014 for at færdiggøre en række aktiviteter og udnytte bevillingen fuldt ud.

Væksthus Midtjylland er operatør på **“KLYNGEmidt Netværksinitiativ”**, hvor virksomheder indgår i strategiske, forretningsbaserede netværk. Projektet er på vej mod sin afslutning og har søgt om en forlængelse på fire måneder frem til den 31. december 2014 for fortsat at kunne etablere netværk og dermed udnytte bevillingen fuldt ud.

The Animation Workshop ved innovationsnetværket Visuel Vækst (tidl. Animation Hub) er operatør på **“KLYNGE-midt – Vækst via Visualisering”**, hvori virksomheder kan indgå i netværks- og rådgivningsaktiviteter. Programmet har fra starten i september 2011 nydt stor interesse og velvillighed fra såvel virksomheder og samarbejdspartnere. Programmet er forlænget til udgangen af 2014.

Randers Kommune er operatør på **“Industry Smart Centre Randers”** (ISCR), der, inden for Randers kommune, er målrettet industrivirksomheders særlige behov for tilførsel af industriel, forretningsmæssig viden. Projektet er forsinket i forhold til den oprindelige aktivitetsplan. Dette skyldes hovedsageligt, at mange af medlemsvirksomhederne har haft travlt med forretningen og har udskudt igangsættelse af bl.a. intensive udviklingsforløb flere gange. ISCR søgt Erhvervsstyrelsen om projektforlængelse med seks måneder til 30/6 2015. ISCR og afventer svar herpå.

Øget internationalisering

Væksthus Midtjylland er i partnerskab med Agro Business Parken i Foulum, Via University College og Central Denmark EU Office operatør på GLOBALmidt. Igangsættelsen blev stærkt forsinket, hvilket stadig kan mærkes, især på grund af de meget tidskrævende EU udbud, som er blevet benyttet i forbindelse med køb af eksterne konsulentytelser.

Væksthus Midtjylland er operatør på **“Øget internationalisering”**, der nu indgår som en aktivitet i det større regionale internationaliseringsinitiativ GLOBALmidt. I Væksthus Midtjylland er der etableret en international platform bestående af projektlederen på GLOBALmidt, projektlederen på VITUS og VITUS Vækst programmerne, en investeringsrådgiver fra IFU (Investeringsfonden for Udviklingslandene), Eksportrådets internationaliseringsrådgiver samt vækstkonsulenter hos Væksthus Midtjylland, hvilket i høj grad har styrket den internationale indsats i forhold til virksomhederne. Der er også skabt mulighed for, at midtjyske virksomheder med regelmæssige mellemrum på Væksthuset kan få konsultationer med rådgivere fra Eksport Kreditfonden og fra NEFCO (Nordic Environmental Finance Corporation) som bl.a. administrerer den Nordiske Projekteksporfond (NOPEF).

“Enterprise Europe Network” støttes i 2013-2014. De midtjyske medlemmer er erhvervsrådet Herning & Ikast-Brande og Agro Business Park i Foulum, sidstnævnte er koordinator for hele det danske netværk.

“Midtnet 2” bygger på erfaringer fra “Midtnet 1”. Programmet løber fra januar 2013 til december 2014. Formålet med programmet er at facilitere erhvervsrettet vidensamarbejde mellem aktører i Region Midtjylland og Shanghai. Midtnet opdyrker projektmodningsmuligheder mellem videninstitutioner og virksomheder og opbygger relevante netværk blandt aktørerne. En ekstern evaluering af programmet finder sted fra efteråret 2014 med henblik på at vurdere, om og hvordan der er grundlag for en fremtidig indsats.

Ved siden af ovenstående resultatkontrakter arbejdes der med en række delinitiativer under overskriften øget internationalisering. Midtjyllands EU-kontor samarbejder med aktører fra hele Midtjylland. Deres mission er at sikre borgere, virksomheder og institutioner i Midtjylland størst muligt udbytte af det europæiske samarbejde. Målet er at formidle information, skabe netværk og partnerskaber, bidrage til internationalisering og kompetenceudvikling samt at medvirke til at skabe de bedste internationale rammebetingelser for øget vækst og konkurrencedygtighed i regionen. EU-kontoret har i 2013 fokus på EU's kommende budgetperiode for 2014 – 2020 og der pågår et stort arbejde med at sikre overførsel af relevant viden gennem vedligeholdelse af et stort kontaktnet i Bruxelles.

“Vestdansk Investeringsfremme” er et initiativ etableret i samarbejde mellem Region Midtjylland, Region Nordjylland, Region Syddanmark og Invest in Denmark fra Udenrigsministeriet. Foreningen har otte regionale projektledere i Aalborg, Aarhus, Herning, Kolding og Odense. De kortlægger og markedsfører vestdanske kompetencer og klynger af virksomheder over for potentielle udenlandske investorer. Samtidigt sikrer de, at Udenrigsministeriets Invest Managers i udlandet altid er opdaterede på, hvad de vestdanske regioner kan tilbyde udenlandske virksomheder. Desuden besvarer de spørgsmål og viser rundt i Danmark, når en investor har fattet interesse for at undersøge mulighederne her.

Fremtidens industri

Et konsortium bestående af VIA University College (tovholder), Væksthus Midtjylland, Center for Entrepreneurskab og Innovation ved Aarhus Universitet samt Metal- og Maskinindustrien, en del af Dansk Industri er operatør på initiativet **“Industrielle forretningsmodeller”**. Målgruppen er vækstpotentielle produktionsvirksomheder, som på baggrund af vækstkortlægning og basecamp får adgang til en strategiworkshop med en privat rådgiver og afhængig af behov efterfølgende tilbydes et vækst- og udviklingsforløb. Initiativet har søgt om en forlængelse til marts 2015.

Et konsortium bestående af Mercantec i Viborg (tovholder), Aarhus Tech i Aarhus, Herningsholm i Herning samt Traidium i Randers gennemfører initiativet **“Fremtidens industri - Image”**. Udvalgte dele gennemføres i regi af den landsdækkende kampagne “Hands On”. Målet er dels at forbedre industriens image, dels profilere de job- og karrieremuligheder en erhvervsuddannelse giver adgang til. Initiativet løber i perioden september 2013 til december 2014.

Et partnerskab bestående af Hedensted Kommune, Aarhus Kommune, DAMRC i Herning, Viborg-egnens Erhvervsråd og Industry Smart Centre Randers gennemfører initiativet **“Fremtidens industri – industriinkubatorer”**. Formålet med projektet er at fastholde og udvikle produktionen i Danmark. Projektet skal med baggrund i de eksisterende erfaringer, udvikle og beskrive et fremadrettet implementeringsprogram, for hvilke aktiviteter, ydelser og faciliteter en industriinkubator kan indeholde. Projektet skal undersøge og udvikle koncepter for videnflow mellem erhvervsfremmesystemet, videninstitutioner og uddannelses- og forskningsinstitutionerne og der skal indgås samarbejdsaftaler mellem disse parter, der forbedrer vækstvilkår for produktionsvirksomheder. Initiativet løber i perioden fra juni 2013 til december 2014 og har søgt forlængelse til marts 2015.

Resultater

Virksomhedsrådgivning og netværk

- I “VÆKSTmid Accelerator” er der ved udgangen af februar 2014 gennemført 480 individuelle rådgivningsforløb. Heraf er 164 forløb gennemført i den forlængede projektperiode gældende fra august 2012. 29 virksomheder har deltaget i eller er i gang med et Accelerace kompetenceudviklingsforløb, og 3 virksomheder har fået tilført vækstkapital via Accelerace Invest på i alt 6 mio. kr. Samtlige 164 nye forløb har alle fokus på aktiviteter, som understøtter internationale aktiviteter og ca. 75% har karakter af at være langsigtede og have fokus på det strategiske. Derudover er der stor interesse for teknologi, design og udvikling samt ledelse, organisation og personale. I programmet er gennemført eller igangsat i alt 20 kollektive forløb, mens flere er i opstartsfasen. I den seneste halvårsperiode har der været afholdt 4 kompetenceudviklingsmoduler i MEA regi. Deltagerne kommer fra en bred kreds af aktører i det midtjyske innovationssystem. I forbindelse med “Det Midtjyske Vækstunivers” implementeres “MEA i vækstuniverset” fra efteråret 2013 og frem. I slutningen af februar blev afholdt modul med introduktion til MEAs Vækstspor. Desuden planlægges det årlige Erhvervsudviklingsdøgn der afholdes i Herning den 14.-15. maj 2014.
- “Projekt CenSec Innovationsnetværk” har blandt andet haft som mål, at blive godkendt som statsligt innovationsnetværk for perioden 2014-2018. Det er lykket med godkendelsen af Innovationsnetværk for Produktion. Af andre resultater kan nævnes, at der har været afholdt 25 netværksmøder med mindst 500 deltagere, hvilket opfylder måltallet til fulde. Der er gennemført 2 kollektive og 20 individuelle markeds- og teknologiafklaringsforløb for højteknologiske virksomheder, hvor den ene af de to grupper er blevet henvist til Væksthus Midtjyllands kollektive rådgivningsforløb. Projektet er godt med, når det drejer sig om at udvikle nye forsknings- og brugerdrevne innovationsprojekter. Her er måltallet nået med 11 projektudviklingsforløb.

- "KLYNGEmidt Netværksinitiativ" har fortsat den positive udvikling, således at der nu er etableret 89 fase 2 netværk med deltagelse af i alt 306 virksomheder. Måltallet på 75-90 fase 2 netværk er således nået. I alt 566 virksomheder har deltaget i projektet via fase 1 netværk. Netværkene fordeler sig bredt på brancher og er fra alle kommuner i regionen bortset fra Samsø. Især virksomheder inden for brancherne maskiner, design, it og byggeri er godt repræsenteret.
- "KLYNGEmidt – Vækst via Visualisering" har i perioden gennemført 77 virksomhedsscreeninger og igangsat 32 individuelle vækstforløb, hvoraf 30 er afsluttet. 13 af disse er den store rådgivningspakke og 19 er den lille rådgivningspakke. Der er igangsat forløb i 12 af regionens 19 kommuner. Det første kollektive vækstforløb blev gennemført i december 2013.
- I "ISCR Industry Smart Centre Randers" er der i aktivitetspakke 1, "Effektivitets- og Produktivitetsforbedring", igangsat 3 større konferencer med hhv. 125, 60 og 90 deltagere, få mindre seminarer med 20-30 deltagere, 6 virksomheder har gennemført intensive forløb og 18 virksomheder har deltaget i netværksaktiviteter. Under aktivitetspakke 2, "Forretningsudvikling", har der været afviklet 2 større konferencer med hhv. 60 og 90 deltagere, 3 virksomheder har gennemført intensive forløb. Flere forventes at starte op og netværksaktiviteter igangsættes på baggrund af intensive forløb. Opstart af aktivitetspakke 3- "Afsætning" er forsinket. Dette skyldes, at styregruppen og evaluatoren, på baggrund af virksomhedernes udtalelser, har vurderet at det vil være hensigtsmæssigt at udskyde denne pakke, for at virksomhederne bedre kan "absorbere" de forskellige aktiviteter. Det forventes at pakken startes op i foråret 2014. Aktivitetsniveauet/budgettet i aktivitetspakke 4 "kapital" er markant reduceret i forrige periode. Det skyldes at ISCR frem for at opbygge selvstændige kapitalformidlingsapparater, i stedet vil henvise til de tilbud, der allerede findes i de midtjyske og nationale indsats.

Øget internationalisering

- I "GLOBALmidt" har der i den forløbne periode været en god fremdrift, og virksomhederne har især vist stor interesse for markedsbesøgene og for internationaliseringspakkerne, som er individuelle rådgivningsforløb. Der har også været interesse for information om og samarbejde med de danske innovationscentre i udlandet, som siden projektets start er blevet forøget med centre i Sao Paulo i Brasilien, New Delhi/Bangalore i Indien og Seoul i Sydkorea og for GoGlobal samarbejdet i forhold til udviklingslande. Der er planlagt en række business missions til nye vækstmarkeder i Asien, Sydamerika og Afrika. I forhold til disse fjernmarkeder har de midtjyske virksomheder dog hidtil været lidt mere tilbageholdene end forventet. Endelig kan det nævnes, at forprojektordningen til Eurostars programmet har vist sig egnet til at skabe øget interesse blandt små forskningstunge virksomheder for dette program
- I "Mere internationalisering" har der siden 1. januar 2013 været gennemført 137 virksomhedsbesøg, hvilket i mange tilfælde har hjulpet til konkret eksportfremme, herunder især gennem benyttelse af Eksportrådets tilbud. Internationaliseringsrådgiveren har i perioden 1. oktober 2013 til 1. marts 2014 medvirket i 13 temaarrangementer (informationsmøder, seminarer og konferencer) om eksport og internationalisering, herunder den årlige nationale Dansk Eksportdag i november 2013, som Danmarks Eksportråd havde valgt at placere på Via University College i Aarhus, og som blev gennemført i samarbejde med Væksthus Midtjylland, Region Midtjylland og Via University College. Det var i øvrigt første gang, at Eksportdagen blev afholdt på en uddannelsesinstitution, og Eksportdagen havde samlet 260 virksomhedsledere, hvilket er det største antal nogensinde. Det samlede antal firmamøder siden 1. august 2011 været 369, hvilket er en særdeles god målopfyldelse, idet det årlige krav er mindst 120 besøg/møder. For perioden siden 1. august 2011 kan det skønnes, at ca. 120 virksomheder i alt har benyttet sig af Eksportrådets ordninger og tilbud - typisk Eksportstart programmet – og igangsat/øget eksport.
- I "Europe Enterprise Network" har kontorerne i midtjylland opnået 42 Partnership Agreements, og yderligere 14 er undervejs. Samarbejderne repræsenterer kommercielt og teknologisk samarbejde samt forsknings- og udviklingsprojekter. Antallet af virksomheder involveret i de forskellige aktiviteter ligger allerede over de forventede mål. Eksempler på konkrete historier kan ses på <http://www.enterprise-europe.dk/referencer.aspx>

- I Midtnet 2 er 9 modningsforløb blevet godkendt og de sidste 3 mulige forventes godkendt inden for få måneder. Kommunikationsplatformen i form af Midtnets Linked'in gruppe er fortsat velfungerende med aktive medlemmer og næsten daglige nyheder. Påbegyndt arbejdet med at kvalificere metoder i Midtnet programmet på baggrund af hidtidige erfaringer og operatørs midtvejsevaluering. Der arbejdes målrettet med at samle grupper af virksomheder indenfor samme brancher i modningsforløbene, hvilket er udfordrende og tidskrævende, men en forudsætning for at slå igennem på det kinesiske marked, hvor der i mange tilfælde efterspørges helheds løsninger. Udfordringen herhjemme består blandt andet i at få en gruppes virksomheder til at se hinanden som samarbejdspartnere og ikke som konkurrenter. Flere projekter og aktiviteter har medført samarbejder med kinesiske partnere, der vurderes som blivende. Samlet set har programmet opbygget netværk både i Shanghai og i Danmark især inden for fødevarer og agroindustri samt sundhed/ældrepleje. www.midtnet.com
- Midtjyllands EU-kontor (CDEU) i Bruxelles har været involveret i flere projektansøgninger til den Europæiske Investeringsbank til klimaprojekter i Midtjylland, hvilket har resulteret i EU midler til et biogasprojekt i Ringkøbing-Skjern, den østjyske letbane og energirenovering af offentlige bygninger i regionen. CDEU har involveret sig på strategisk niveau og dermed medvirket til, at Midtjylland er blevet udvalgt som reference-region på bioøkonomi, sammen med 7 andre europæiske regioner, som eksempel regioner der gør det bedst på dette område. Gennem indsatsen iFacilitator er det lykkedes at få ca. 35 midtjyske virksomheder med i EU projekter, hvilket tilsammen har givet ca. 170 mio. kr. i EU tilskud til virksomhedernes udviklingsaktiviteter.
- Foreningen Vestdansk Investeringsfremme har igennem de sidste 6 år været med til at skabe eller fastholde 3.500 arbejdspladser i Vestdanmark hvoraf 1.334 er skabt eller fastholdt i region Midtjylland. I 2013 er det 219 arbejdspladser, som de udenlandske investeringer har genereret i regionen. Et eksempel er DuPont koncernens Aarhus-baserede forskningsafsnit i fødevarer og ingredienser. I 2013 blev der desuden etableret et samarbejde mellem Det Nye Universitetshospital (DNU) i Aarhus, den tyske Fraunhofer-Gesellschaft ISST og Systematic om udvikling af indendørs lokalisering af udstyr til hospitalssektoren. Fraunhofer er en førende europæisk forskningsorganisation med ca. 15.000 ansatte fordelt på 58 forskningsinstitutter i Tyskland. Samarbejdsaftalen forventes at føre til mindst to nye jobs i 2014 og flere de kommende år.

Fremtidens industri

- I "Industrielle forretningsmodeller" er fem konsulentvirksomheder på baggrund af EU udbud valgt til at gennemføre strategiworkshops og vækst- og udviklingsforløb. Kommunikation af projektet og rekruttering af virksomheder er gennemført af konsortiet i samarbejde med de lokale erhvervsserviceenheder, DS Håndværk og Industri m.fl. 117 specialiserede vejledninger (vækstkortlægninger) er gennemført. 6 basecamps (individuelle strukturerede virksomhedsmøder) er gennemført på fire forskellige lokaliteter med deltagelse af 22 virksomheder. 22 virksomheder er i gang med eller har afsluttet en strategiworkshop. Emnerne i strategiworkshop er centreret om kundeudviklende relationer, trimmet produktion, nye holistiske forretningskoncepter samt generelle strategiforløb. Udelukkende positive tilbagemeldinger fra virksomheder, som har deltaget i basecamp. Endelige er en tværgangsorganisatorisk metode- og evalueringsgruppe nedsat med henblik på at gennemføre en uvildig evaluering og udvikling af en ny og forbedret metode til at realisere produktionsvirksomheders vækstpotentiale.
- I "Image" er Team Hands On aktivitet gennemført som pilotforsøg i 5 midtjyske byer – Viborg, Herning, Randers, Aarhus og Holstebro – med deltagelse af i alt ca. 2.200 folkeskoleelever fra 8.-9. klasse. En aktivitet, som nu er gennemført i de øvrige regioner i Danmark. Erfaringen herfra er dog, at det er vanskeligt at påvirke eleverne i 8.-9. klasse, da disse ofte allerede har valgt uddannelsesretning. Der bør derfor fremadrettet sættes ind tidligere i forhold til at skabe kendskab til erhvervsuddannelserne blandt folkeskoleeleverne. Opstartsarrangement med bred gruppe af interessenter fra bl.a. folkeskoler, erhvervslivet og det politiske blev afholdt i december 2013. Hjemmesiden "www.drøgstørre.dk" er etableret og koblet til den landsdækkende kampagne og med regionale informationer om erhvervsuddannelser, praktikpladser, undervisningspakker samt cases. Hjemmesiden udgør startskuddet til den regionale imagekampagne. En udviklingsgruppe til udvikling af undervisningspakker til folkeskolernes UEA-undervisning er nedsat og indledende møde med relevante sparringspartnere er afholdt.

- I "Industriinkubatorer" er der ansat en projektleder, og der er foretaget projektlederskifte i januar 2014, hvilket har ledt til en mindre forsinkelse af projektets aktiviteter. Projektet har indgået aftale med et Inero Business Services om procesledelse og udarbejdelse af et konceptkatalog. Projektet har påbegyndt arbejdet med udvikling af 25 individuelle koncepter for services/ytelser i en industriinkubator og der planlægges i den forbindelse afholdt studieture til hhv. Ideon Science Park i Lund i Sverige og CFK-Valley Stade v. Hamburg i Tyskland med henblik på at indhente inspiration og test af koncepter. Projektet står overfor afprøvning/test af koncepter på mindst 25 virksomheder.

Sekretariatets vurdering

Virksomhedsrådgivning og netværk

De opnåede resultater med "VÆKSTmidt Accelerator" viser, at programmet imødekommer behov blandt SMV'er i regionen og bidrager til, at vækstpotentielle SMV'er i stigende grad anvender ekstern viden i forbindelse med et vækstforløb. Regionen vurderer, at forlængelsen af programmet har gjort det muligt at justere og tilpasse indsatsen i forhold til Det midtjyske Vækstunivers. En proces, som har betydet at nye forløb i endnu højere grad udgør en investering i den enkelte virksomhed baseret på virksomhedens vækstambitioner og vækstpotentiale. Kompetenceudviklingsaktiviteterne har også siden projektets start været afviklet i overensstemmelse med tidsplanen og i et omfang som forudsat i ansøgningen.

"Projekt CenSec Innovationsnetværk" er kommet godt i gang. I projektets sidste periode vil operatøren især fokusere på at få implementeret en henvisningspraksis til Væksthusets tilbud og at samle virksomheder i kollektive markeds- og teknologiafklaringsforløb, hvilket vurderes at være positivt i forhold til at nå projektets samlede resultater.

"KLYNGEmidt Netværksinitiativ" har opnået en god kontakt til målgruppen med 566 deltagende virksomheder. Over halvdelen af netværkene har udarbejdet handlingsplaner for det videre samarbejde i netværket. Det vurderes meget positivt, at der kan skabes ekstra fase 2 netværk for de resterende midler i projektet. Midlerne kommer fra de netværk, som ikke har udnyttet budgetrammen fuldt ud.

"KLYNGEmidt – Vækst via Visualisering" har indtil videre givet gode resultater. Projektet har fået en god kontakt til potentielle rådgivere og samarbejdspartnere. I den seneste del af projektet har aktøren fokuseret sin indsats på gennemførelse af kollektive forløb, hvilket også vil fortsætte i den resterende projektperiode. Erfaringen med det første kollektive forløb er, at virksomhederne bliver mere afklarede omkring egne udfordringer og behov forud for deltagelse i et individuelt forløb, hvilket giver et mere kvalificeret forløb. Tilmed givet det et bedre grundlag for vurdering af den enkelte virksomheds motivation og vækstpotentiale. Operatøren har hermed formået at se nye muligheder for gennemførelse af kollektive forløb, hvilket vurderes at have givet nogle meget positive effekter for målgruppen og dermed projektets samlede resultater.

I "ISCR" er kvaliteten af aktiviteterne tilfredsstillende. Dog er omfanget af aktiviteterne mindre end først forudsat og det må forventes, at de i ansøgningen opstillede effektmål ikke kan realiseres fuldt ud. Evaluator har indtil videre problemer med at måle de kvantitative effekter af ISCR's ydelser. ISCR tvivler på, at de forudsatte resultatmål kan realiseres, særligt i forhold til antal af spin-off virksomheder, men også i forhold til beskæftigelse og omsætning, grundet bl.a. udefrakommende faktorer. Virksomhederne udtaler sig dog meget positivt om effekterne af deltagelse i ISCR.

Øget internationalisering

I "GLOBALmidt" og "Mere internationalisering" vurderes, at der er en tilfredsstillende fremdrift i aktiviteterne, og at der vil kunne opnås en høj grad af opfyldelse i forhold til de opstillede effekt- og aktivitets mål. Der er hos ERST søgt om tre måneders forlængelse af GLOBALmidt til 31. marts 2015, hvilket især vil give mere tid til, at de planlagte og omkostningstunge business missions til de fjerne vækstmarkeder kan gennemføres på et højt kvalitativt niveau, jf. ovenfor. Ligeledes forventes det, at projektet "Internationalisering af midtjyske virksomheder" vil kunne forlænges. For så vidt angår dette projekt er der dog tale om, at de fastsatte mål allerede er opfyldte.

Med det velfungerende samarbejde som er etableret mellem aktører på området, forventes det også, at de ønskede synergi effekter snart vil kunne spores.

“Europe Enterprise Network” forløber tilfredsstillende og kontrakt målene er opfyldt tilfredsstillende.

“Midtnet 2” viderefører de gode aktiviteter og resultater fra Midtnet 1 og kvalificerer anvendte metoder, således at et eventuelt nyt program a la Midtnet har en solide erfaringer og metoder at bygge oven på. Det vurderes at resultatmålene nås.

Det er sekretariatets vurdering, at “Midtjyllands EU-kontor” opfylder sine resultatmål, som vedtages af bestyrelsen i den årlige handlingsplan. Kontoret har et særdeles godt renommé og har formået at forfølge strategier og opnå relevante konkrete samarbejdsprojekter indenfor de prioriterede områder.

Samarbejdet forløber tilfredsstillende i “Vestdansk Investeringsfremme” med gode resultater. Dels i forhold til at markedsføre de vestdanske kompetencer overfor potentielle udenlandske investorer samt på de konkrete mål om jobskabelse.

Fremtidens industri

“Industrielle forretningsmodeller” er kommet rigtig godt fra start med etablering af et godt samarbejde og god forståelse for arbejdsdelingen i konsortiet, indgåelse af rammeaftale med fem kvalificerede konsulentvirksomheder, intensivt samarbejde med lokal erhvervs-service og en række øvrige organisationer, hvilket har medført stor efterspørgsel fra produktionsvirksomhederne. Vurderingen er, på baggrund af de foreløbige resultater, at en vækstkortlægning efterfulgt af en basecamp udgør et yderst kvalificeret afsæt for strategisk at understøtte den enkelte virksomheds vækstkurve.

I “Image” er vurderingen, at initiativet med koblingen til den landsdækkende kampagne “Hands On” er kommet rigtig godt fra start. Der er etableret et godt samarbejde mellem de deltagende skoler og initiativet har nydt stor interesse fra alle sider. Den fremadrettede udfordring bliver i endnu højere grad at involvere folkeskolerne og de øvrige erhvervsskoler og her skabe et ejerskab til initiativets aktiviteter – også fremadrettet.

I “Industriinkubatorer” er det vurderingen, at projektet trods en forsinket opstart nu er kommet godt i gang. Der er etableret et samarbejde mellem projektets partnere, der arbejdes målrettet med udvikling af koncepter med henblik på at kunne præsentere en række nye ideer til ydelser/services til brug i en industriinkubator for nye og eksisterende produktionsvirksomheder.

Øget innovation i de midtjyske virksomheder

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Program for Vidensamarbejde – Genvej til ny viden](#)

Status

“Program for vidensamarbejde – Genvej til ny viden” er igangsat under den tidligere Erhvervsudviklingsstrategi og Handlingsplan. “Genvej til ny viden” eksperimenterer med nye former og modeller for samspil mellem virksomheder og forskningsinstitutioner og yder støtte til konkrete vidensamarbejder mellem små og mellemstore innovative virksomheder og forskere. Projektet er påbegyndt den 1. januar 2011 og er, efter anmodning fra operatøren, blevet forlænget til september 2014.

Resultater

- I “Program for Vidensamarbejde – Genvej til ny viden” er der gennemført mere end 160 virksomhedskontakter og 61 innovative virksomheder har fået støtte til at gennemføre et fase 1-projekt, der bl.a. skal afklare de forretningsmæssige potentialer ved et samarbejde med forskere. 34 virksomheder har fået støtte til at gennemføre et egentligt vidensamarbejde (fase 2).

Sekretariatets vurdering

“Genvej til ny viden” er i god fremdrift og forløber meget tilfredsstillende i forhold til mål og resultatkrav. En midtvejsevaluering af initiativet vurderer således, “at projektet udfylder et hul i det danske innovationssystem” og “at de midtjyske virksomheder har fået lige så gode vilkår for vidensamarbejde som virksomheder i de lande, der har de stærkeste generelle programmer for vidensamarbejde”.

Erfaringerne fra projektet kommer til at indgå i et nyt, samlet program for videnbaseret innovation i små og mellemstore virksomheder, DK-SMV. Programmet lanceres på nationalt niveau af Danmarks Innovationsfond i sommeren 2014.

Morgendagens forretningsområder

Resultatkontrakter med opfølgning

- More.Creative (tidligere Kreative Partnerskaber)
- Shareplay
- Forlængelse af klyngeprogrammet for The Animation Workshop
- Scandinavian Game Developers
- [Rethink Business - Join the Circular Economy Revolution](#) (tidl. Cradle to Cradle som forretningsudvikling)

- [Rethink Business – nedrivning af huse](#) (Genbyg Skive)
- [Nye cirkulære forretningsmodeller for kommunale indkøb – fokus på arbejdsbeklædning og tekstilserviceindustri” \(Herning\)](#)
- [Pumper i cirkulær økonomi – Samsø som testsite](#)

Status

“**More.Creative**” er ryggraden i Region Midtjyllands kreative vækststrategi. More.Creative har været i gang siden starten af 2013 med det formål at udvikle fremtidens kreative erhverv . More.Creative gennemføres i samarbejde med Kulturhovedstad Aarhus 2017 og med de private virksomheder Manto og Seismonaut som operatør.

I Midtjylland er der en række spirende og eksisterende kreative styrkepositioner, som regionen ønsker at understøtte og udvikle. Redskabet hertil er etableringen af en række branchepartnerskaber, der bidrager til vækst og beskæftigelse i de kreative erhverv i Region Midtjylland.

Målgruppen for partnerskaberne er både små og store virksomheder, offentlige aktører, uddannelsesinstitutioner, kulturinstitutioner eller foreninger. Deltagerne i de kreative partnerskaber kan komme fra hele landet, men det er afgørende at partnerskaberne gør en positiv forskel for de kreative erhverv i Region Midtjylland og har fokus på at realisere det forretningsmæssige potentiale i de kreative erhverv.

Der er etableret 9 kreative partnerskaber, der frem til udgangen af 2014 skal projektmodne deres koncepter og ideer inden for følgende områder: Film/tv, Gastronomi, Design, Venues/events, Arkitektur, Mode, Crossmedia, Innovativ offentlig kommunikation samt Digitalisering og formidling af kunst og kultur.

“**Shareplay**” er igangsat under den tidligere Erhvervsudviklingsstrategi og Handlingsplan og løber til udgangen af 2014. Formålet er at skabe innovationsbaseret vækst i medievirksomheder i Region Midtjylland og Region Nordjylland. Indsatsen skal fremme evnen til at arbejde på tværs af medie formater, som f. eks. film, animation, spil og IT. Der er bl.a. etableret en række netværk med regionale, nationale og internationale organisationer og private aktører samt med tværmedielle indholdsproducenter, og på tværs af brancheskel og en stærk kobling til vidensinstitutioner. Shareplay er medstifter af Interactive Denmark som har nationalt fokus. Her har Shareplay fokus på inkubation og acceleration af virksomheder. Shareplay er en af hovedhjørnestenene i den regionale satsning på More.Creative.

“**Forlængelsen af klyngeprogrammet for The Animation Workshop (TAW)**” skal sikre en fortsat udvikling af indsatsen for at bringe animation og andre kreative kompetencer i spil i traditionelle virksomheder. Samtidig tilstræbes en styrkelse af den regionale midtjyske animationsbranche ved udvikling og tiltrækning af projekter fra internationale partnere til regionale animationsbaserede medievirksomheder.

Forlængelsen sikrer desuden, at TAW også fremadrettet kan være en vigtig aktør i den regionale erhvervsudvikling i koblingen mellem viden, uddannelse og erhverv, samt at TAW fortsat kan spille en væsentlig rolle i tværfaglige udviklingsmotorer som Shareplay, Interactive Denmark og Innovationsnetværket Visuel Vækst.

Endelig har forlængelsen også til hensigt at skabe rum for identificering af en mere langsigtet eller permanent løsning i form af en national videntcenter bevilling.

“Scandinavian Game Developers” følger projektplanen og har i 2013 fået tilført midler fra KASK-programmet og fra Vækstforum. Formålet med forlængelsen er at styrke formidlingsaktiviteterne og dermed sikre, at projektets resultater indarbejdes i det videre arbejde med udviklingen af mulighederne i spilindustrien.

“Rethink Business - Join the Circular Economy Revolution” har til formål at styrke smv’ernes innovation, forretningsudvikling og vækst ved at ledelsen fokuserer på at anvende Cradle to Cradle som konkurrenceforbedrende forretningsmodel. Udviklingscenter for Møbler og Træ (UMT) er operatør på projektet, som gennemføres 2012 -2014. Projektet udfolder sig indenfor tre arbejdsområder: 1) i virksomhederne 2) i det udviklende arbejde mellem det private og det offentlige 3) i formidling, kommunikation og læring. Det overordnede formål er at styrke smv’ernes innovation, forretningsudvikling og vækst ved at virksomhedens ledelse og medarbejdere fokuserer på at anvende Cradle to Cradle som konkurrenceforbedrende forretningsmodel.

Under Rethink Business har der på det virksomhedsrettede område været kontakt til op mod 150 virksomheder, 52 virksomheder screenet ind i projektet, hvoraf 4 er på stand by af forskellige virksomhedsårsager, og 11 er udtrådt med forskellig begrundelse. Dvs. 37 virksomheder er p.t. aktive. Det virksomhedsrettede team, COWI, der skal vejlede virksomhederne, UMT og Region Midtjylland er enige om at fravige det ønskede antal på 40 virksomheder, samt at store virksomheder også må deltage. Dette skridt tages for at kunne arbejde i dybden med de involverede 37 virksomheder og få bedre læring udtaget, inden projektet stopper ved udgangen af 2014. De store virksomheder, som udgør 8 af de 37, er interessante for at se, hvor meget efterspørgsel, de kan skabe

Arbejdet i Rethink Business projektets andet arbejdsområde – det udviklende samarbejde mellem det private og offentlige/ kommunepuljen – er i gang og producerer resultater. Skive, Herning og Aarhus kommune indskriver cirkulær økonomi i kommunestrategien og alle tre arbejder i Offentlige private partnerskaber på forskellig vis. Vækstforum har i 2014 godkendt yderligere to projekter fra Aarhus og Skanderborg kommune. Disse projekter vil på forskellig vis arbejde med virksomheder og borgeres medinddragelse i at sætte en grøn omstillingsdagsorden til fordel for virksomheders innovation og konkurrenceevne. Begge kommuner vil udvikle systemer, der gør det muligt i langt højere grad at genbruge ressourcer inden de bliver til affald.

Arbejdet i Rethink Business projektets tredje arbejdsområde – formidling, kommunikation og læring accelereres. Således produceres der nu en lang række forskellige cases og artikler, der viser resultaterne af indsatsen.

Resultater

- More.Creative gennemførte i 2013 et 1-årigt projektmodningsforløb for 9 konsortier, heraf er 5 konsortier videreført i et inkubationsforløb i 2014. Samtidig er 4 nye konsortier udvalgt til et projektmodningsforløb i 2014. Hensigten er, at de 9 konsortier skal udvikle hvert deres regionale branchepartnerskab inden for henholdsvis Film/tv, Gastronomi, Design, Venues/events, Arkitektur, Mode, Crossmedia, Innovativ offentlig kommunikation samt Digitalisering og formidling af kunst og kultur. Konsortierne arbejder evalueres ultimo 2014 og forelægges derefter Vækstforum. I efteråret 2013 godkendte Vækstforum, at More.Creative skulle samtænkes med de erhvervsrettede initiativer under Kulturhovedstad Aarhus 2017. Partnerskabet mellem Region Midtjylland og Aarhus 2017 er nu i god gænge og der arbejdes målrettet på, at skabe størst mulig synergi og sammenhæng.
- Shareplay har god gang i alle aktiviteter og er såvel regionalt som nationalt en værdsat og efterspurgt samarbejdspartner. Shareplay driver “Cross Media Programmet” med midler fra Erhvervsstyrelsen. Programmet er godt i gang med 130 indsendte projektpitches, 63 ansøgninger, heraf er 35 godkendt og 1 er under behandling, som står til et tilsagn. Hermed er alle midlerne i fonden disponeret over og der er lukket ned for nye ansøgninger. Hvis der skulle være tilbageløbsmidler fra de igangsatte projekter, så aktiveres disse i små virksomhedsprojekter, som afprøver nogle af tankerne omkring et Shareplay 2.0. Shareplay Netværket har nu 1115 medlemmer, hvilket er 91 flere end for et halvt år siden. Shareplay har for medlemmerne gennemført en lang række velbesøgte aktiviteter og events. Herunder står Shareplay igen for SPOT Interactive konferencen under SPOT Festival. Shareplay er blevet konsortiepartner i det nationale initiativ Interactive Denmark, der er støttet af staten gennem Markedsmodningsfonden og i første omgang forankret i Region Midtjylland, Region Nordjylland og Region Hovedstaden. Interactive Denmark har pr. 1. april 2014 lanceret sit første virksomhedsforløb ved navn SOLID. Shareplay deltager aktivt i flere af aktiviteterne i Mo-

re.Creative og vil fremover være en naturlig integreret del af initiativet.

- The Animation Workshop (TAWs) aktiviteter ifht. opfyldelse af klyngeprogrammets målsætninger, har i perioden udviklet sig helt som forventet på området matchmaking mellem kreative virksomheder og/eller virksomheder i andre brancher. Den budgetterede målopfyldelse er nået med 25 ud af 25 matches gennemført i 2013. På områderne internationalisering, forretningsmæssig læring og kompetenceudvikling i animationsrelaterede virksomheder er der ligeledes fuld opfyldelse af målet for gennemførte forretningsudviklingsforløb for animationsvirksomheder. Medvirkende til dette resultat er det faktum, at hele 10 inkubatorer startede virksomhed i Arsenalet i februar, hvilket har givet en stor efterspørgsel efter videncenterets rådgivning og kompetencer. Der blev i alt gennemført 16 forretnings-udviklingsforløb i 2013. Målet for gennemførte forretnings- og produktudviklingsforløb i samarbejde med Shareplay, Interactive Denmark og Visuel Vækst / Animation Hub er tilsvarende opnået med 3 forløb med Shareplay som partner og 3 forløb i samarbejde med Animation Hub. Derudover er 6 forløb for opbygning af netværk mellem regionale animationsvirksomheder, inkubationsvirksomheder og ligestillede internationale animationsvirksomheder gennemført i 2013. Arbejdet med at skaffe en national bevilling til TAWs videncenter har pågået siden februar 2013 i en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra Region Midtjylland, Viborg Kommune, TAW, Manto A/S og SEJ Consult. Arbejdet med færdiggørelse af ansøgningen blev på baggrund af arbejdsgruppens forarbejde i juni videregivet til Manto A/S og SEJ Consult. Opgaven varetages pt. igen af TAW, der i samarbejde med konsulentvirksomheden StrategyLab forventer at færdiggøre et oplæg til en ansøgning til Erhvervs- og Vækstministeriet medio april 2014.

Projektet er hermed slutrapporteret.

- I løbet af projektets første 6 måneder har partnerne bag "Scandinavian Game Developers" taget de første skridt i retning af at skabe fornyet vækst i KASK-regionen via spiludvikling. Der er således etableret to nye inkubationsmiljøer: Et i Grenaa (The Ranch Game Incubator) og et i Viborg (Arsenalet). Flere iværksættere har allerede etableret sig i miljøerne og de første nye spil er udgivet.
- Rethink Business projektets virksomhedsrettede spor er nu i stand til at producere casebeskrivelser af virksomhedernes udbytte af deltagelse, strategisk og ledelsesmæssigt såvel som fysisk og konkret. På grund af fokuseringen på de eksisterende virksomhederne i projektet, vil en lang række nye cases komme til i løbet af 2014.
- Rethink Business projektets formidlingsplatform fungerer godt, og er fortsat under udvikling og koordinering, således at platformens centrale nyheder samstemmes med Region Midtjyllands presse og det deltagende virksomhedsrettede teams udsendelser (Cowi og Vugge til Vugge). Og som noget nyt er der nu udarbejdet konkrete virksomhedscases, der beskriver virksomhedens arbejde og motiv for at arbejde med grønne forretningsmodeller og cradle to cradle- orienteret design og produktion. Andre regioner og kommuner spørger til om de kan være en del af det arbejde, der udføres i Rethink Business med det mål at lave vidensoverførsel til gavn for deres erhvervsliv og kommune.
- Rethink Business projektets kommunerettede spor udvikler sig med god energi og resultater. I Skives projekt "Genbyg Skive", der handler om erhvervsmulighederne og arbejdspladserne i sortering, behandling og genanvendelse af byggeaffald, er der en casebeskrivelse på vej. Kommunens udbudsregler for nedrivning og indkøbspolitik er bl.a. i fokus og i casen peges der bl.a. på betydningen af at have den politiske ledelses opbakning og involvering, såvel som de organisatoriske niveauer, der med fordel kan justeres til at indgå i tværfaglige projekter. Ideer om en affaldsklynge bliver prøvet af. I Herning har man arbejdet med at genanvende kommunalt arbejdstøj og været i et samarbejde med de forenede dampvaskerier og TEKO om at finde veje i dette. Studerende fra Via University TEKO har udfærdiget et idekatalog. 17 af ideerne er blevet nøjere beskrevet – alle med forretningsmodeller. Implementering af de mest lovende ideer er i gang og kommunen har formidlet og skabt kontakt til virksomheder. I Herning er der ligeledes fokus på hvordan en ny model for cirkulære økonomiske indkøb kan udvikles. Samsø har cirkulær økonomi som omdrejningspunkt og skal arbejde med genbrug af pumper og installation af nye pumper via leasingordning. Projektet følger planen hvor aktiviteterne først foldes ud i indeværende forår.

Sekretariatets vurdering

More.Creative og Shareplay vurderes at forløbe som forventet inden for resultatkontrakternes rammer. Forlængelsen af Klyngeinitiativet The Animation Workshop er afsluttet og har opfyldt resultatkontraktens krav, bortset fra at der endnu ikke er en afklaring af en national medfinansiering af The Animation Workshop som nationalt videnscenter.

"Scandinavian Game Developers" vurderes at forløbe som forventet.

"Rethink Business" – projektet er på et par områder blevet revurderet og omprioriteret på baggrund af erfaringer med, at det for virksomhederne tager tid, at gennemtænke og omstille til nye forretningsmodeller og produktioner. Revurderingen og fokuseringen vurderes at styrke de involverede virksomheders resultater og dermed projektets samlede effekt. Arbejdet på kommunesporet lever igen mere end forventet op til lovet omfang og kvalitet. Som helhed forventes projektet at nå sine mål.

Iværksætteri

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Vækstforum vil skabe bedre vilkår for, at der etableres flere nye virksomheder, og at flere af de nye virksomheder overlever og udvikler sig til nye vækstvirksomheder. Indsatsområdet skal derfor sikre, at fokus på entreprenørskab i uddannelsessystemet styrkes, og at adgangen til rådgivning og risikovillig kapital for iværksættere og nystartede virksomheder forbedres.

Programydelseerne gennemføres samlet set i et omfang som forudsat. Der gennemføres en samlet indsats for at styrke iværksætteri og entreprenørskab i uddannelsessystemet fra folkeskole til universitet og alle initiativer skaber gode resultater. Rådgivningsprogrammet STARTmid Accelerator kører fortsat tilfredsstillende, og der er nu god fremdrift i de kollektive forløb, Vækstgrupper og Platoforløb. Der opnået flotte resultater for at styrke området for risikovillig kapital med et meget velfungerende regionalt Business Angel netværk og etableringen af Midtjyske Iværksætterfond.

Initiativer inden for Iværksætteri

- Entreprørskab i uddannelser
- Iværksætterrådgivning og kapital

Entrepenørskab i uddannelser

Resultatkontrakter med opfølgning

- Innovation i Folkeskolen
- [Fra Talentmasse til entrepenørskab](#)
- [Entrepenørskab i VIA's uddannelser](#)
- [Det Entrepenørielle Universitet, herunder Studentervæksthuse Aarhus](#)

Status

Uddannelsessektorens rolle i forhold til at stimulere innovation og entrepenørskab ses som helt central for den fremtidige vækst og udvikling. Uddannelse i entrepenørskab skal stimulere de unges evne til at tænke nyt, se muligheder og omsætte deres ideer til værdi, og handler derfor både om at udvikle de studerendes viden om entrepenørskab, og det at starte egen virksomhed, og om at stimulere deres evner inden for kreativitet, innovation og entrepenørskab.

Initiativet Entrepenørskab i uddannelser sætter fokus på iværksætteri som en integreret del af undervisningen på alle uddannelsesniveauer og omfatter udvikling af undervisningsmetoder og -materialer, kompetenceudvikling af underviserne og etablering af studentervæksthuse ved de videregående uddannelsesinstitutioner.

Der samlede indsats omfatter følgende områder:

- Folkeskolen – Innovation i Folkeskolen
- Ungdomsuddannelser, erhvervsuddannelser og KVVU – Fra talentmasse til entrepenørskab
- Mellemlange videregående uddannelser – Entrepenørskab i VIA's uddannelser
- Lange videregående uddannelser – Det entrepenørielle Universitet, Aarhus Universitet

“**Innovation i folkeskolen**” gennemføres med deltagelse af 13 kommuner og 88 skoler. Projektet gennemføres tilfredsstillende med god fremdrift på alle indsatsområder - udvikling af undervisningsmaterialer, kompetenceudvikling af underviserer og innovation camps. Der udarbejdes løbende undervisningsmateriale, også digitalt undervisningsmateriale, afholdes temadage på skolerne om undervisningsmateriale og der er lavet et undervisningskoncept for, hvordan udskoling kan samarbejde med erhvervslivet gennem innovationcamps. Der er stor interesse for at deltage i projektets efteruddannelsesforløb fra både underviserens og ledernes side. Skolelederne tilbydes at deltage i et

diplommodul: Innovationsledelse i offentlige institutioner, der er specielt tilrettelagt for projektet og hvor der arbejdes med innovationsledelse og handleplaner for implementering af innovation på skolerne.

“Fra talentmasse til entreprenørskab” gennemføres med deltagelse af 28 uddannelsesinstitutioner fra hele Region Midtjylland, og partnerkredsen repræsenterer bredt både ungdomsuddannelser, erhvervsuddannelser og korte videregående uddannelser. Projektet har succes med bredden i indsatsområderne, både hvad angår indsatsområderne og inddragelse af de mange institutioner på tværs af regionen i projektet. Mange uddannelsesinstitutioner har deltaget i de afholdte aktiviteter, og der er etableret netværks/arbejdsgrupper på en lang række indsatsområder. Der har været afholdt en lang række aktiviteter på alle indsatsområder, blandt andet Kompetenceudviklingsforløbet Didaktiske Innovatorer, som foreløbig 170 undervisere fra partnerkredsen har deltaget i, og der arbejdes, i samarbejde med Fonden for Entrepenørskab, med udvikling af elektronisk undervisningsmateriale for alle de involverede uddannelsesstyper.

“Entrepenørskab i VIA’s uddannelser”. Der er god fremdrift i tre af projektets fire indsatsområder: udvikling af fag og kurser, kompetenceudvikling og studentervæksthuse. Der er oprettet nye fag og kurser, et stort antal undervisere har deltaget i kompetenceudviklingsforløb og antallet af studerende, der benytter de 7 studentervæksthuse har været støt stigende. Der er således foreløbig 38 studerende, der har etableret egen virksomhed. Det fjerde indsatsområde – events – er udsat til foråret 2014, hvor der planlægges et større eventtiltag. Der er gennemført en midtvejsevaluering af projektet i indeværende periode. Evaluator konkluderer, at projektet er godt på vej til at indfri de opstillede målsætninger, hvad angår aktiviteter og output af aktiviteter, der forventes opnået inden projektets afslutning. Ligeledes vurderes det, at projektets indsatsområder understøtter og supplerer hinanden, og flere af projektets langsigtede resultater er skabt i et samspil mellem projektets indsatsområder.

“Det Entreprenørielle Universitet”, Aarhus Universitet består af tre hovedområder: forskning, undervisningsudvikling og iværksætteri og erhvervsamarbejde, og der er god fremdrift på alle områder. Forskningsmæssigt er det et højt niveau på både offentliggørelse af publikationer og deltagelse i konferencer, der er udviklet 24 nye fag og kursusforløb i perioden samt afholdt en række iværksætterworkshops og temamøder for studerende, blandt andet i samarbejde med studentervæksthuset. Videreuddannelse af undervisere sker i regi af Forum for Entreprenørielle Undervisere, der med sine månedlige arrangementer tilbyder alle undervisere med interesse for entrepenørskabsundervisning viden og sparring inden for feltet. Undervisere fra andre uddannelsesinstitutioner indbydes også til at deltage i FEU-arrangementerne.

Resultater

- Der er afholdt 27 camps på folkeskoleområdet med deltagelse af ca. 1800 elever og 19 virksomheder.
- Der er afholdt 44 temadage på de enkelte folkeskoler om undervisningsmaterialer.
- I projektet Innovation i Folkeskolen deltog 27 lærere og 27 skoleledere i skoleåret 2012/2013 i projektets kompetenceudviklingsforløb og i skoleåret 2013/2014 deltager nu 105 lærere og ledere i kompetenceudviklingsforløbet.
- Projektet Fra Talentmasse til entrepenørskab har nu afholdt mere end 20 camps med deltagelse af over 1000 studerende.
- Ved VIA University College har 4.000 studerende deltaget i entrepenørskabsundervisning i efteråret 2013, hvilket udgør 24 % af VIA’s studerende.
- 541 studerende har været tilknyttet studentervæksthusene ved VIA University College i minimum 5 uger, og der er etableret 38 virksomheder af de studerende.
- Det Entreprenørielle Universitet har i perioden udviklet eller videreudviklet 24 entrepenørielle fag/kursusforløb.

- I studentervæksthus Aarhus har over 1100 studerende deltaget i studentervæksthusets aktiviteter, bl.a. workshops, udviklingsforløb og virksomhedssamarbejder. I alt 221 studerende har startet virksomhed.

Sekretariatets vurdering

Initiativet gennemføres som planlagt.

Iværksætterrådgivning og kapital

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Etnisk Erhvervsfremme](#) – slutopfølgning
- STARTmidt Accelerator
- [Midtjysk Iværksætterfond](#)

Status

“Etnisk Erhvervsfremme” blev afsluttet med udgangen af 2013. Etnisk Erhvervsfremme var et nationalt initiativ, der havde til formål at fremme etablering, overlevelse og vækst for nydanske iværksættere. Etnisk Erhvervsfremme bestod af to hovedelementer – et nationalt videncenter hos Væksthus Midtjylland og seks lokale vejledningsenheder. Det nationale videncenter har opbygget stor viden om nydanske iværksættere og deres vejledningsbehov og denne viden er formidlet via konferencer, netværksmøder, rapporter, publikationer, hjemmesider mv. Centeret har også gennemført en række kompetenceudviklingsforløb for vejlederne i de lokale enheder. Den afsluttende evaluering af initiativet viste også, at centeret har udviklet efterspurgt viden og værktøjer, der fremover kan anvendes i vejledningen af målgruppen og hermed sikre jobskabelse, fastholdelse i uddannelse og eksportfremme hos målgruppen. De lokale enheder fortsætter vejledningsindsatsen i regi af erhvervsservicecentre.

Iværksætterprogrammet “STARTmidt Accelerator” har til formål at øge andelen af vækstiværksættere samt øge overlevelsesraten for nye virksomheder gennem tilbud om viden- og kompetencetilførsel. “STARTmidt Accelerators” hovedaktivitet udgøres af rådgivningstilbuddene Startpakke og Vækstpakke, som omfatter tilbud om købet af specialiseret rådgivning inden for områder som f.eks. forretningsstrategi og markedsvurdering. Herudover tilbydes iværksættere også deltagelse i vækstgrupper, netværk og Platoforløb. Endelig indeholder programmet også initiativet “fokuseret erhvervsservice”, som gennemføres af de enkelte kommuner med en bevilling fra STARTmidt Accelerator. Det er fokuserede tiltag overfor udvalgte sektorer/områder (eks. energi/miljø, fødevarer, sundhed, it mv.), som spiller en særlig rolle i den lokale erhvervsudvikling, og hvor der således er en tæt sammenhæng med den stedlige kommunale erhvervspolitiske strategi. Der gennemføres i alt 20 projekter i 10 kommuner.

“StartMidt Accelerator” indeholder desuden en række initiativer med fokus på kapitalformidling, herunder tilbud om tilknytning af en kapitalcoach for iværksættere med behov for risikovillig kapital, facilitering af Business Angels Netværk og afholdelse af masterclasses, temamøder og springboards.

Med etableringen af “Midtjyske Iværksætterfond” er der nu en solid og sammenhængende indsats for at styrke iværksætternes adgang til kapital i Region Midtjylland. Den Midtjyske Iværksætterfond har foretaget de første investeringer og har investeret i 9 virksomheder med i alt 25 mio. kr. Forud for investeringen skal iværksætterne have deltaget i et Accelerace forløb og i alt 40 iværksættere har indtil nu gennemført eller er i gang med dette udviklingsforløb.

Resultater

STARTMIDT accelerator

- 525 iværksættere har fået rådgivning via en Startpakke. Rådgivningen er primært ydet inden for områderne: salg og markedsføring, forretningsstrategi og juridiske forhold.
- 590 iværksættere har fået rådgivning via en Vækstpakke. Rådgivningen er primært ydet inden for områder som produktudvikling, forretningsstrategi, salg m.v.

- Der er gennemført 48 Vækstgrupper med i alt 325 deltagere. Vækstgrupperne har bl.a. omhandlet følgende emner: Kapitalfremskaffelse, markedsføring, advisory boards og Intellectual Property.
- 105 iværksættere har deltaget i et kapitalcoachforløb og samlet set fået tilført kapital i størrelsesordenen 40 mio. kr.
- 190 virksomhederne er screenet til det regionale Business Angel netværk, InvestorMidt Business Angels netværk, og der er præsenteret 75 virksomheder for netværket. De iværksættere, der er blevet præsenteret for Business Angels netværket har modtaget kapital i størrelsesordenen 50 mio. kr. i perioden fra 2011 - 2013.
- Midtjysk Iværksætterfond har investeret i alt 25 mio. kr. i 9 virksomheder.

Sekretariatets vurdering

Initiativerne gennemføres tilfredsstillende.

Uddannelse og kompetenceudvikling

Status og samlet vurdering for indsatsområdet

Med initiativerne under dette indsatsområde vil Vækstforum medvirke til at sikre arbejdsstyrken, kvalitativt såvel som kvantitativt.

Arbejdsmarkedet står i disse år over for to hovedudfordringer: 1) den demografiske udvikling, der betyder fald i arbejdsstyrken. De store årgange er i færd med at forlade arbejdsmarkedet og erstattes af de små årgange, hvilket betyder underskud af arbejdskraft i løbet af få år. 2) at sikre arbejdskraften de fornødne kvalifikationer. I øjeblikket er arbejdsmarkedet præget af ledighed, og mange ufaglærte job forsvinder. Globaliseringen medfører øgede krav til arbejdsstyrkens kvalifikationer. Hvis ikke de ledige opkvalificeres nu, vil der opstå flaskehalse, hvor virksomhederne efterspørger kvalifikationer, der ikke findes i arbejdsstyrken. Kompetenceudvikling er altså vigtig også for den danske konkurrenceevne.

Fællesnævneren for initiativerne under dette indsatsområde er samarbejde og partnerskaber, idet grundlaget for hele indsatsen er at samle alle relevante aktører på de respektive områder, så de i fællesskab kan iværksætte initiativer, der ved at stå på skuldrene af tidligere indsatser og ved at bygge oven på den ordinære indsats kan få den ønskede effekt. Det er i høj grad lykkedes.

Der er skabt én indgang til efteruddannelse med flere efteruddannelsesaktiviteter, og virksomhederne er meget tilfredse med kontakten til uddannelsesinstitutionerne, især når institutionerne samarbejder. Samarbejdet med Norge og Sverige om at understøtte den kompetencebaserede vækst er fortsat i et forberedende projekt, der skal komme med forslag til kommende initiativer. Der er skabt lokale indgange for udenlandsk arbejdskraft og udenlandske studerende, der øger fastholdelsen. Senest er der skabt lokale samarbejder om fastholdelse af unge i ungdomsuddannelser, der allerede er effektfulde, idet der nås en meget stor del af de unge i regionen med de igangsatte aktiviteter.

Samlet set gennemføres projekterne under initiativområdet tilfredsstillende. Afvigelserne skyldes ændrede konjunkturer og ikke operatørernes gennemførelse.

Initiativer inden for Uddannelse og kompetenceudvikling

- Fastholdelse og bedre overgange
- Udvidelse af arbejdsstyrken
- Efteruddannelse

Fastholdelse og bedre overgange

Resultatkontrakter med opfølgning

- [Hold Fast](#)

Status

Det er den overordnede målsætning med dette initiativ, at flere skal gennemføre en ungdomsuddannelse. **"Hold Fast"** projektet er et samarbejde mellem 160 partnere organiseret i 10 lokale konsortier, heraf seks i Region Midtjylland og fire i Region Syddanmark. Der er igangsat mere end 300 lokale aktiviteter fordelt på seks indsatsområder. Samlet har der været mere end 20.000 deltagere på projektet.

Projektet er nu afsluttet, og der blev afholdt "afdansningsbal" på Koldinghus den 17. september med mere end 200 deltagere.

Evalueringerne af de seks indsatsområder har vist, at HOLD FAST-projektet har bidraget med nytænkning, praksisudvikling og erfaringsbaserede anbefalinger i meget stort omfang.

Især de tre volumenmæssigt største indsatsområder: Fast mentor, indslusning og intro har vist sig at være indsatsområder, hvor de gennemførte projekter substantielt har kunnet bidrage til, at de mange medvirkende institutioner har fået lejlighed til at udvikle nye indsatser og reflektere over deres anvendelighed. Se mere på projektets hjemmeside www.viholderfast.nu

Resultater

- Der er etableret samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne og Ungdommens Uddannelsesvejledning/kommunerne om initiativer, der kan fastholde de unge i uddannelse. Udviklingen og cementeringen af det lokale samarbejde er et af projektets vigtigste resultater
- Aktiviteterne for fastholdelse af unge i ungdomsuddannelserne i "Hold Fast"- projektet er igangsat over hele regionen og omfatter i de to regioner godt 20.000 unge. Især mentorordningerne og indslusningsforløbene er succesfulde i forhold til fastholdelse.
- Mere end 2500 medarbejdere har deltaget i projektet, hvilket er med til at sikre implementeringen af projektets resultater, at så mange personer bidrager til at opnå erfaringerne.
- Mange af indsatserne kan i stor udstrækning videreføres i ordinær drift i skolernes og UU's fremtidige virke, hvilket må siges at være en klar indikator for, at HOLD FAST-projektet har sat sig varige spor.

Sekretariatets vurdering

Projektet er gennemført tilfredsstillende.

Udvidelse af arbejdsstyrken

Resultatkontrakter med opfølgning

JOBmidt – modtagelse og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft II

- [Det regionale konsortium ved Erhverv Aarhus](#)

JOBmidt –fastholdelse af udenlandske studerende

- [AU Career, Aarhus Universitet](#)
- [VIA University College](#)

JOBmidt – udvidelse af arbejdsstyrken

- [Beskæftigelsesfremme for ADHD ramte i Randers-området](#)

Afsluttede resultatkontrakter

Udvidelse af arbejdsstyrken - formålsbestemt pulje 2007

- Huset Venture - Ikast-Brande
- Jobsløjfen
- Udviklingsplatform i Region Midtjylland
- Senior styrken
- Fra udsat til ansat
- Mestring af sygdom - på vej mod et arbejdsliv
- Flexseniority / En3karriere

JOBmidt Modtagelse og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft 2008-2011

- Konsortiet Ringkøbing-Skjern
- Konsortiet Viborg
- Konsortiet Lemvig
- Konsortiet Silkeborg
- Konsortiet Randers
- Konsortiet Horsens

- Konsortiet Århus
- Midtjysk Dialogforum

Status

Formålet med initiativerne er at udvide arbejdsstyrken i Region Midtjylland dels ved at fastholde udenlandsk arbejdskraft og udenlandske studerende og dels ved at forsøge at fastholde og inddrage udsatte grupper, der er i risiko for at falde ud af arbejdsmarkedet.

Konsortiet, der arbejder med modtagelse og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft, har nu gennemført størstedelen af projekt, og flere af de lokale aktører har afsluttet deres deltagelse i projektet, og driver nu en del af indsatsen som ordinær drift. Der bliver dog fortsat fra leadpartners side arbejdet på at sikre en høj grad af implementering af aktiviteter i den ordinære drift. Siden sidste opfølgning er værktøjskassen, som kan bruges til international rekruttering og markedsføring af smv'er, kommet online: www.talentattraction.dk

Hvad angår arbejdet med udenlandske studerende, er der fortsat gang i alle aktiviteter. Projekterne samarbejder bredt for at fremme projektets mål mest muligt. Der samarbejdes bl.a. med Danmarks Tekniske Universitet, Rambøll management, Styrelsen for Universiteter og Internationalisering, Work in Denmark, samt de regionale projekter: Modtagelse og fastholdelse af udenlandsk arbejdskraft og Kontaktmæglerne. De to aktører har endvidere et tæt samarbejde og gennemfører flest mulig aktiviteter i fællesskab, hvor det giver mening og er muligt, ligesom de i deres virksomhedskontakter repræsenterer alle udenlandske studerende uanset studiested og retning. Projekterne har god gang i aktiviteterne og forløber planmæssigt.

Projekterne med fokus på fastholdelse af udsatte grupper på arbejdsmarkedet er præget af stilstand på arbejdsmarkedet, hvilket har betydet, at det fortsat er vanskeligt at opnå de forventede resultater.

Projekt **"Beskæftigelsesfremme for ADHD ramte i Randers området"** har dels udviklet metoder til screening af ledige for at finde ADHD ramte, der ikke nødvendigvis har en diagnose, dels udviklet beskæftigelsesrettede tilbud målrettet ADHD ramte. Projektet har det seneste halve år hovedsagligt fokuseret på spredning af de udviklede metoder samt forankring. Projektet har fortsat en restgruppe af deltagere, som det ikke har været muligt at få i beskæftigelse, hvorfor projektet nu vil gennemføre forsøg med etablering af en socialøkonomisk virksomhed.

Resultater

- Der er i alt afholdt 379 faglige og sociale arrangementer med knap 11.000 deltagere for udenlandsk arbejdskraft og deres familier, 54 åbent hus arrangementer med 2.700 deltagere, 72 sprogcaféer med knap 1.400 deltagere. Der er udviklet velkomstpakker, som 13 kommuner pt. er gået sammen om, og der er udviklet et digitalt værktøj med henblik på opbygning og vedligeholdelse af et kommunalt ambassadørkorps, som bruges i alle 19 kommuner. Der er afholdt 32 netværksmøder for virksomheder med 832 deltagere.
- For udenlandske studerende er der afholdt flere jobsøgnings og cv kurser i både Aarhus, Herning og Horsens, alene i VIA UC bliver gennemført 150-200 vejledninger pr. semester ud over jobsøgnings og cv kurser. Der er i alt besøgt 916 virksomheder og i gennemsnit afholdt 15 arrangementer hvor virksomheder og studerende mødes hvert semester.
- Der er gennemført en kortlægning af efterspørgsel efter ydelser fra en socialøkonomisk virksomhed i Randers, som skal beskæftige borgere med ADHD, og der arbejdes pt. på etablering af en støttegruppe til den socialøkonomiske virksomhed. Derudover er resultaterne fra ADHD-projektet formidler gennem 60 eksterne oplæg og 10 interne.

Sekretariatets vurdering

Projekterne gennemføres tilfredsstillende.

Efteruddannelse

Resultatkontrakter med opfølgning

- [KOMPETENCEmidt 2.0](#)

Afsluttede resultatkontrakter

- KOMPETENCEmidt

Status

Det overordnede formål med initiativet er at skabe mere og bedre efteruddannelse i Region Midtjylland. I praksis betyder det en styrkelse af efter- og videreuddannelsesindsatsen for de kortuddannede i regionens små og mellemstore virksomheder.

“KOMPETENCEmidt”-projektet er udvidet med en indsats for ledige bl.a. i form af jobrotationsforløb, hvor beskæftigede på uddannelse erstattes med ledige. Der er nu givet tilsagn til denne del af projektet, og aktiviteterne er gået i gang i slutningen af efteråret, idet der er igangsat mange forløb for ledige. Aktiviteten afspejles ikke i økonomien endnu, idet uddannelsesforløbene for de ledige kører og derfor ikke er afregnede endnu.

Det virksomhedsopsøgende arbejde går rigtig godt, målene er stort set alle opfyldt. Fokus er flyttet til besøg vedr. strategisk uddannelsesplanlægning, og det har givet resultater i form af flere igangsatte uddannelsesforløb end mål-sat. Pølsevognen er fortsat en stor succes, den har besøgt 45 virksomheder og involveret små 4000 medarbejdere, hvoraf 67 % er blevet fvu testet, og 25 % er i gang med eller har planlagt efteruddannelse. Sammen med Nationalt Videncenter for Realkompetencevurdering har projektet sat fokus på realkompetencevurdering af medarbejderne på regionens virksomheder, en indsats der fortsætter og forstærkes frem til projektets afslutning næste år.

Samarbejdet omkring udvikling af kompetencebaserede vækstinitiativer foregår også i et skandinavisk perspektiv, hvor der under overskriften “Viden til Vækst” arbejdes på at skabe rammerne for et fremtidigt projektsamarbejde med deltagelse af både vestsvenske og sydnorske regioner.

Der arbejdes inden for tre temaer: frafald og fastholdelse i ungdomsuddannelser, inklusion og socialøkonomiske virksomheder samt udvikling af kompetencer på arbejdsmarkedet. Samarbejdet forventes at munde ud i et eller flere projekter med støtte fra EU's Interreg V program for Kattegat-Skagerrak-regionen.

Resultater

- Der er skabt én indgang til efteruddannelse.
- Et velfungerende samarbejde mellem uddannelsesinstitutionerne, der over for virksomhederne repræsenterer hele paletten af efteruddannelses tilbud, ikke bare den enkelte institutions.
- Samarbejde mellem erhvervsservicesystemets konsulenter og uddannelsesinstitutionerne.
- Der er gennemført mere end 4.000 virksomhedsbesøg, og igangsat 850 uddannelsesforløb i denne programperiode.
- Der er igangsat forløb med 100 ledige, der indgår som vikarer for beskæftigede på uddannelse.
- Der er igangsat 13 aktiviteter med deltagelse af 14 forskellige jobcentre. 3 jobcentre deltager i to aktiviteter og en aktivitet dækker over fem jobcentre.
- Et korps af uddannelseskonsulenter, der opfattes som kompetencepartnere i stedet for sælgere.
- Uddannelsesinstitutionerne har fået kontakt til SMV'er, de aldrig har besøgt – og som har svært ved at få gang i efteruddannelsesindsatsen.
- Virksomhederne er meget tilfredse med kontakten med uddannelsesinstitutionerne.

Sekretariatets vurdering

Projektet gennemføres tilfredsstillende.

